

SZAKDOLGOZAT

Takács Kitti

2025



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Állattenyésztési Tudományok Intézet

Állattenyésztő mérnök alapképzési szak

**A fiatal felnőttek kapcsolata a háziállatokkal és az állatvédelmi
törvények ismerete**

Belső konzulens: Dr. Molnár Marcell

Egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:**

**Állattenyésztési Tudományok
Intézet**

Állatnemesítési tanszék

Készítette:

Takács Kitti

Gödöllő

2025

Tartalomjegyzék

1. <i>Bevezetés és célkitűzés</i>	4
2. <i>Irodalmi áttekintés</i>	7
2.1. <i>Az ember és állat kapcsolat történeti háttere</i>	7
2.2. <i>Az állatok pszichológiai és társadalmi jelentősége</i>	8
2.3. <i>A 20-30 éves korosztály élethelyzeti sajátosságai, mint befolyásoló tényező az állattartásban</i>	9
2.4. <i>A média használatának hatása a fiatal felnőttekre és felhasználása a felelős állattartásban</i>	10
2.5. <i>Az állatvédelem fogalma, történeti áttekintése és jogi háttere</i>	12
2.6. <i>Önkéntesség a fiatal korosztály körében és az állatvédelemben</i>	18
2.7. <i>Állatjólét és környezetgazdagítás</i>	19
3. <i>Anyag és módszer</i>	22
4. <i>Eredmények és értékelésük</i>	23
5. <i>Következtetések és javaslatok</i>	36
6. <i>Összefoglalás</i>	39
7. <i>Irodalomjegyzék</i>	41
8. <i>Mellékletek</i>	45

1. Bevezetés és célkitűzés

A 21. század jelenkori társadalmában az állat és az ember kapcsolata rendkívül meghatározóvá vált. A ma élő ember rájött arra, mennyire fontos szerepet tölt be a mindennapjaiban az állatokkal, ezen belül a háziállatokkal való együttélése ahhoz, hogy mindkét szereplő élete egyre jobb és élhetőbb lehessen a jövőben. Rendkívül sok oldalról járta körül ezt a témát Magyarországon, illetve Nemzetközileg sok szakember, fontos szerepet játszik a kutatásaikban és saját kutatásom is erre irányul.

Az ember és az állat kapcsolata jelentős változáson esett át a történelem során. Míg kezdetben az állatok legfőképpen az elsődleges megélhetést biztosították, mint élelemforrás, illetve munkavégző eszköz, addigra a ma társadalmá teljesen másképp gondol rájuk. Ma már az állatok nem csupán haszonállatok, hanem társaként tekintünk rájuk. A család szerves részei, szinte családtagok. Kedvencünk háziállatként tartása már nem csak egy hobbi, hanem személyiséget formáló tényező. Kifejezi a gazda egyéniségét, jellemét, környezettudatosságát, gondolkodásmódját. Sokan tisztában vagyunk az állatok emberekre gyakorolt pozitív hatásaival. Számos kutatás alátámasztotta, hogy jelenlétük segíthet mentális betegségek kezelésében, csökkenthetik a vérnyomást, ezáltal kedvezően hatnak szív és érrendszeri betegségekre, sérült gyermekek és felnőttek számára sokféle rehabilitációs programot hoztak létre, melyben fontos szerepet kapnak az állatok, elsősorban a kutyák és a lovak (Komjáti és mtsai, 2023).

Úgy gondolom, a fiatal felnőttek, akár jómagam szerepe az állattartás, illetve az állatvédelem szempontjából a legjelentősebb a társadalmunkban. Hiszen mi formáljuk jövőnk szemléletét, nekünk kell mindent megtenni azért, hogy a felelős állattartás kultúrája Magyarországon a legjobb tudásunk szerint mindent el kell követnünk azért, hogy minden korosztály jobban megismerje az állatvédelmi törvényeket. Segítsünk abban, hogy megfelelően használni is tudják azokat. Tudják, mit kell tenni az állat betegsége esetén és hova, kihez kell fordulni, ha rossz bánásmódot, állatkínzást tapasztalnak. Mivel a mi korosztályunk a családalapítás előtt áll, illetve épp kisgyermeket nevel feladatunk az is, hogy mindezt egészen kiskortól kezdve megtanítsuk gyermekeink számára is.

Engem napi szinten foglalkoztatnak dolgozatom kérdései, de a baráti társaságomban azt tapasztalom, hogy akkor merül fel ez a téma a beszélgetéseinkben, ha megjelenik az online

térben. Szinte egytől-egyig felfigyelnek rá, ha egy civil szervezet által közzétett plakátot olvasnak, állatmentő akcióról kapnak hírt vagy bármilyen, ezzel kapcsolatos tartalommal szembesülnek. Elmondható tehát, hogy az emberekre, legfőképp a mi korosztályunkra a média van a legnagyobb hatással.

A téma kiválasztásában személyes élményeim is fontos szerepet játszottak. Néhány évvel ezelőtt volt egy lovam, Amanda, akivel különleges, bizalmon és ragaszkodáson alapuló kapcsolat alakult ki. Idővel azonban be kellett látnom, hogy nem tudom számára biztosítani mindazt, ami egy ló testi-lelki jólétéhez szükséges. Fájdalmas, de felelős döntést hoztam, amikor elhatároztam, hogy Amandát egy lovardának ajándékozom, ahol szakszerű gondoskodás mellett, más lovak társaságában, megfelelő körülmények között élhet tovább. Ez az élmény mély nyomot hagyott bennem, és rávilágított arra, mit is jelent valójában az állatok iránti felelősség. Saját tapasztalatom arra készítetett, hogy mélyebben elgondolkodjak az ember és az állat kapcsolatán, valamint azon, mennyire van jelen a felelős állattartás szemlélete a mai fiatal felnőttek körében. E személyes élmény inspirált arra, hogy szakdolgozatomban tudományos megközelítésből vizsgáljam meg a fiatal felnőttek háziállatokhoz fűződő viszonyát és az állatvédelmi törvények ismeretét.

A felelős állattartás alapjai, az állatok szellemi és fizikai jóllétének biztosítása, amely tartalmazza a megfelelő táplálékot, friss vizet, s mind ezeket úgy, hogy az állat soha ne éhezzen, szomjazzon. Komfortos és biztonságos, megfelelő védelmet nyújtó élőhelyet kell biztosítani számukra. Törekedni kell a lehetséges sérülések, fájdalmak, betegségek megelőzésére, ha mégis kialakulnak, biztosítani kell gyógykezelésüket. Alapvető legyen a természetes viselkedési formák gyakorlásának a lehetősége, hiszen ez minden állat biológiai igénye. Kiemelt jelentőséget kell fordítani az állatok mentális állapotának kielégítésére is. A félelem és stressz mentes környezet nagyban segíti pszichés jóllétüket, csökkenti a kockázatát a mentális traumák kialakulásának (Vetter, 2024). Mindezek biztosítására kell hát nekünk is törekednünk. Azt tapasztalom, hogy saját korosztályom nyitottnak bizonyul arra, hogy mindent megtegyen a felelős állattartásért. Sajnos azonban sokan közülünk nem rendelkeznek ehhez megfelelő tudással, információval.

Szakdolgozatom megírásával több célom is volt. Feltárni, hogyan viszonyulnak a fiatalok a háziállatokhoz, és mennyire ismerik az állatvédelmi törvényeket. Bemutatni milyen tényezők befolyásolják az állatvédelemmel, felelős állattartással kapcsolatos attitűdjeiket. Rámutatni, hogyan lehetne hatékonyabban elérni őket szemlélet formáló programokkal. Feltérképezni,

hogyan Magyarországon az eddig kialakult államhatósági szervek, szervezetek, illetve a magáncélú kezdeményezések (civil szervezetek, önkéntes programok) mit értek el ezzel kapcsolatban. A meglévő hiányosságok alapján javaslatokat tenni jobb eredmények elérésére.

Kutatási kérdéseim:

- A fiatal felnőttek ismerik a felelős állattartás szabályait, állatvédelmi törvényeket?
- Képzettségi szintjük egyenes arányosságban van-e mindezen tudásukkal?
- Mennyire ismerik és értékelik a fiatal felnőttek a hatóságok, civil szervezetek és önkéntes programok tevékenységét az állatvédelem területén?

Hipotéziseim:

- Feltételezésem az volt, hogy a fiatal felnőttek és háziállataik viszonya empátikus, de a jogszabályokat kevésbé ismerik.
- A felsőfokú végzettség nem, a lakóhely általi szegregáció nagyban befolyásolja fiatal felnőttek felelős állattartási szokásait, ismereteiket.
- A meglévő állattartási, állatvédelmi szerepet szolgáló hatósági szervekkel, szervezetekkel kapcsolatban kialakult egy negatív szemlélet.

2. Irodalmi áttekintés

2.1. Az ember és állat kapcsolat történeti háttere

Az őskorban az ember és állat kapcsolata nem jelentett mást, mint alapvető emberi szükségletek kielégítésére irányuló vadászatot, vagyis az állat, mint élelemforrás jelent meg. Ekkor történt a kutya emberhez való csatlakozása. A kutya védelmet biztosított más ragadozókkal szemben, jelezte a veszélyt, ha valaki vagy valami közelít, valamint a vadászatban is hatékony segítséget nyújtott. Az utolsó jégkorszak után komoly változások mentek végbe a növény és állatvilágban. Előtérbe kerültek a kisebb testű emlősök, az emberi populáció is növekedésnek indult. Mindezek hatására szép lassan elkezdődött az állattenyésztés és növénytermesztés folyamata. A növények és az állatok házasítása az emberi történelem legmeghatározóbb eseményei közé tartozik. Körübelül 11 000 évvel ezelőtt a *Homo sapiens* áttérése a vadászó, gyűjtögető életmódból az állattenyésztésre és növénytermesztésre egyenes út volt a házasításhoz. Egyre fontosabbá vált a sok húst adó állatok házasítása a vadászat csökkentése érdekében, de felismerték, hogy az állatok sok egyéb dologban is hasznukra lehetnek. A macskákat főként a rágcsáló kártevők vonzották az emberi közösségekhez, az egerek, amik a gabonarakarokban éltek táplálékot biztosítottak számukra. Ez tehát egy kölcsönösen előnyös együttélés volt az emberek és macskák között. Az ősi vadász rájött arra is, hogy az állatok hasznára lehetnek akár a zsákmány elszállításában is. Az emberek idővel megszokták társaságukat, már nem üldözték el őket. Így váltak kezdetlegesen a közösség részeivé (Szabó, 2024). A tudományos alapokon nyugvó állattenyésztő állattartás az újkorban bontakozott ki. A nagy földrajzi felfedezések, hódítások által, mindezek szélesebb körben ismertté váltak (Surányi, 2023). A 13. században Walter of Hanley állattenyésztési kézikönyvében megfogalmazódott, hogy a tulajdonosoknak felelősséget kell vállalniuk a rájuk bízott állatokért, legyen szó minőségibb takarmányról, kíméletes munkára fogásról. A különleges megjelenésű állatok már státuszszimbólumnak számítottak, így kerültek előtérbe a lovak. A 13. században Olaszország jelentős szerepet játszott a világ irodalmában és művészetében. Itt jelentek meg elsőként a Máltai selyem kutyák és terjedtek el Európa szerte. Ők már játszótársként, társaságként szerepeltek az akkori ember mindennapjaiban (Szabó, 2024). Az ipari forradalom jelentős változást hozott a háziállatokkal való bánásmódban is. A városiasodás által az ember elszakadt a természettől, ennek hatására megjelent általánosabb igényként a természet bizonyos szintű pótlása az otthonokban. Megfigyelhetővé vált a társállat tartásának elterjedése az alacsonyabb osztályrendű közösségek körében is. Ugyanakkor az egyre jobban teret hódító urbanizáció visszaszorította a

haszonállatok tartását, ezzel szoros összefüggésben megnövekedett a társállatok tartásának igénye (Komjáti, 2021). Így jutottunk el a vadászattól a szeretetig, haszonból a társig.

2.2. Az állatok pszichológiai és társadalmi jelentősége

2012-ben megjelent korai elemzések egyre több tanulmányt jelentettek meg a társállatok pozitív szerepéről, kiemelve a mentális egészségre gyakorolt hatásaikról. A COVID járvány alatt többen is kutatták, hogy társállatok tulajdonosai kedvezőbb érzelmi állapotot és jobb szociális kapcsolatokat voltak képesek fenntartani (Pikó és Palkovics, 2024). Ezzel szemben más állásponatok is megjelentek ugyanerről a témáról. Egy cikk több szemszögből is megkérdőjelezi, hogy biztos állíthatjuk azt, hogy a pozitív érzelmi állapot egyértelműen, igazolhatóan a társállatnak volt köszönhető. Vitatkozik azon, hogy pontosan lettek-e meghatározva a kimutatások célcsoportjai, illetve azon, hogy a mentális jólét valójában nem-e a fokozottabb fizikai aktivitás eredménye. Valamint mennyire befolyásoló tényező az, hogy a COVID alatti szankcionálások a sétáltatható állatok gazdájának adtak-e nagyobb segítséget, hiszen a szabályok szerint ők kerülhettek könnyebben kapcsolatba más emberekkel a természetben (Zablan és mtsai, 2024). Saját tapasztalatom alapján a COVID engem is és szinte mindenkit lesokkolt, félelmet keltett bennem és családomban. Háziállataim közelsége, szeretete nagyban segített átlendülni a negatív gondolatokon. Az ő gondozásuk, ápolásuk a velük töltött idő én úgy érzem, fizikailag és szellemileg is feltöltött.

Érdeemes azon is elgondolkodnunk, hogyan hat emberi kapcsolatainkra és társadalmi felelősségvállalásunkra az állatokkal való kapcsolatunk. Az állattartók a társadalomban egy csoportot képeznek, ahol érezhetővé is válik az együvé válkozás. Az állatot tartó ember társai is pozitívabban ítélik meg, emberi kapcsolatokat is könnyebben teremtenek. A kutyát sétáltató embert sokkal nagyobb százalékban szólítanak meg járókelők, mint a kutya nélkülit, tehát sokkal könnyebb idegen emberrel kapcsolatot teremteni gazdiként. Nyitottabbá válunk és a biztonságérzetünk is megnő (Molnár, 2019). Egy gondolat tökéletesen kifejezi az ember és állat közötti kapcsolat lényegét: „Te egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszelídítettél.” (Saint-Exupéry, idézi Jámbor, 2022, p. 45) Amint állattartóvá válunk, megtanuljuk, milyen felelősséggel jár egy másik élet gondozása, megtanuljuk, milyen feladataink lesznek, mit kell betartanunk újra és újra. Rájövünk arra, hogy az állattartás folyamatos elköteleződés, amely következetességet, empátiát és tudatosságot követel. Megértjük milyen összetett ez a felelősség, egyszerre kell figyelni sokmindere. Hasonlóképpen működik társadalmunk is, ahol mindegyikünknek szerepe van a közös

felelősségvállalásban kialakítva az etikus állattartást. Az állattartás tehát nem csak az állatok iránti gondoskodásról szól, hanem hozzájárul a társadalmi felelősségvállaláshoz. Amit kicsiben az állatainkkal való kapcsolatban megtanulunk, azt képesek lehetünk nagyban, az emberi közösségben is alkalmazni (Molnár, 2019).

2.3. A 20-30 éves korosztály élethelyzeti sajátosságai, mint befolyásoló tényező az állattartásban

Huszonévesen életünk olyan szakaszához érkezünk, ahol ki kell lépnünk a gyerek tanuló szerepből. Belépünk a felnőttek világába, dolgozni kezdünk. Önállósodásunk folyamata nehézségekkel járhat. Olyan munkát szeretnénk találni, amelyet szívesen végzünk. Néha szorongunk, mert nem szeretnénk alulmaradni sikeres barátainkhoz képest. Emberi kapcsolataink végig kísérik bennünket életünk során. Felnőtté válásunkkor a párkapcsolatok is egyre nagyobb jelentőséggel bírnak. A számunkra legmegfelelőbb partner megtalálása szorosan összefügg szüleinkről való leválás folyamatával. Úgy fonódik össze életünk egy másik személlyel, hogy közben még a saját személyiségünk is fejlődik. A mai huszonévesek körében ezek a momentumok időben kitolódni látszanak. Egyre több fiatalnál a karrier, az egzisztencia kerül az első helyre (Szelp, 2024). A felnőttkorba való belépés szakaszában a fiatal felnőtt feladata, hogy felkutassa lehetőségeit. Feladatai két fő részre tagolódnak, egyrészt a világ által felkínált lehetőségek kipróbálása, másrészt valamiféle elköteleződés vállalása (szakmai, párkapcsolati, politikai...). A külvilág felől is érkezik nyomás, elvárt a felelősségvállalás. A legjobb, ha felfedezések és az elkötelezések között létre jön egyfajta egyensúly. A harmincéves korhoz közel már felül kell vizsgálnunk az egyik kialakított életstruktúránkat, dolgoznunk kell a hiányosságainkon, vagy egy másik számunkra megfelelőbb életterv alapjait kell lefektetnünk. Meg kell kérdeznünk magunktól, milyen irányba tart is az életünk. hamarosan belépünk a korai felnőttkorba, már a házasságkötés és a családalapítás foglalkoztat bennünket. Bár ez utóbbi kettő hosszas fejlődési folyamatba ágyazódik és nagy elkötelezettséget igényel. Mai sikerorientált világunkban e kettő is időben kitolódni látszik (Asztalosné Elekes, 2024).

Háziállataink mellettünk betöltött szerepe természetesen ezen változó időszakaink alatt szintén formálódik. Barátból jellemzően társsá válik. Befolyásolja párválasztásunkat, sőt gyerekvállalással kapcsolatos döntéseinket. Kiskedvencünk felelős nevelése akár egy próba lehet arra, hogy felkészültünk-e egy komolyabb felelősségvállalásra, gyermekvállalásra. Az állat itt bizonyos értelemben a gyermeket helyettesíti. Megszületik gyermekünk, ekkor már háziállatunk nem tölt be helyettesítő szerepet, kötődésünk mértéke csökken, hiszen kevesebb

időnk jut rá. Gyermekünk azonban idővel egy családon belüli társként vagy akár testvérként is tekinthet az állatra. Gyermekünk a tizenéves kort elérve, egyre inkább barátként tekintenek a társállatra. Ellátásuk, gondozásuk gyakran már az ő feladatuk. Háziállataink szerepe nekünk, mint szülőknek akkor válik újra jelentősebbé, mikor a gyermekeink elhagyják az otthont. Újra megerősödik kötődésünk az állat felé, hiszen ismét valamiféle helyettesítő szerepet tölthet be életünkben (Szalma és mtsai, 2023).

Mai felgyorsult, megváltozott világunkban az állatot szinte gyermekként nevelő családmódel, illetve az állatot teljesen gyermekként kezelő család típusa. Vannak háztartások, amelyekben a gyermekvállalást nem biológiai, fiziológiai okok miatt vetik el, hanem teljesen megelégszenek a háziállat, mint gyermek felállással. Nem vágnak többre. Ennek oka többféle is lehet, akár épülő karrier, sok időt igénylő feladatkör a munkában, illetve csak egyszerűbbnek, élhetőbbnek tartják ezt a fajta családmódel (Szalma és mtsai, 2023).

A 20–30 éves korosztály életkori sajátosságai mellett újabb befolyásoló demográfiai tényezőként érdemes megvizsgálni a nemek szerinti különbségeket is. A férfiak és nők eltérő attitűdjei, érzelmi kötődései és felelősségvállalási mintái ugyanis jelentős hatással lehetnek az állattartáshoz való viszonyra, az állatokkal való bánásmódra, valamint az állatvédelemben való részvételre. Fontos különbségek vannak ugyanis a férfi és a nő gondolkozásában, hozzáállásában bármilyen kapcsolatról beszélünk, beleértve a háziállattal való kapcsolatot is. A különbség lényegét az adja, hogy a nőkben erősebben működik az empátia képessége, vagyis a nőket jobban érdekli az állatok jóléte, nagyobb gyakorisággal szerepelnek állatvédő szervezetek tagjaiként is. Az is beigazolódott, hogy a férfiak könnyebben elfogadják az állatok felhasználását étkezési és kísérleti célra, ezzel szemben a mai nők közül sokan áttérnek valamely vegetáriánus étrendre és próbálják a kozmetikumok közül is mellőzni azokat, amelyek állati áldozatot igényelnek (Mogyorós, 2023).

2.4. A média használatának hatása a fiatal felnőttekre és felhasználása a felelős állattartásban

Mai digitális világunkban tanulóként a média használata döntő fontossággal bír. Az információs, kommunikációs technológiák folyamatos fejlődésével, ezen korosztály rendelkezik leginkább napról-napra friss tudással. Egyrészt azért, mert tanulmányaik tartalmazzák az informatikai tananyagot, másrészt mert egyéb tanulmányaikhoz is elengedhetetlen. Az egyetemi élet szerves részét képezi a mobiltelefonok és más digitális eszközök intenzív használata. Más kérdéskörbe tartozik, de szabadidejükben is jelentős időt

töltenek el ezen eszközeik társaságában. A mobil média nagy skálán kínál szórakoztatási lehetőségeket is. Ezek segíthetnek ellazulni, kikapcsolódni, ezzel hozzájárulhatnak az életminőség javulásához. Az önképzés terén is fontos szerepük lehet. Nagy számban található oktatási alkalmazások, online kurzusok. Ezek az oktatási lehetőségek könnyen hozzáférhetőek, akár munkahelyi tanulás szempontjából is. A munkavégzés hatékonyságát és rugalmasságát is növelhetik a mobil média eszközei. Virtuális konferenciák révén, feladatkezelő alkalmazásokkal, e-mailek alkalmazásával hozzájárulnak a magánélet és munka egyensúlyának fenntartásához, hiszen nem kötnek egy adott helyhez. Új lehetőséget kínálnak kreativitás és az innováció terén is. Saját céljainkra a nekünk legmegfelelőbb alkalmazásokat készíthetjük el, rendelkezésünkre állnak online platformok, képesek vagyunk tartalmakat megosztani, online közösségekhez csatlakozhatunk, ezáltal elősegíthetjük ötleteink megosztását is. Ha bármilyen problémába ütközünk az egyik legegyszerűbb, leggyorsabb módja az adott helyzet megoldásának is a média használata. Információs rendszerektől, közösségi csoportoktól kérhetünk segítséget, tehetjük fel kérdéseinket (Tessényi, 2024). Mint mindennek, sajnos a médiának is lehetnek negatív hatásai a fiatal korosztályra is. A túl sokat eltöltött idő a képernyők előtt nem helyettesítheti társas kapcsolatainkban a személyes kontaktust embertársainkkal. Főképp a fiatalok számára nagyon fontos a megjelenés és a divat. Rengeteg olyan közösségi oldal található, ahol szinte tökéletes külsejű férfiakat és nőket láthatunk, emiatt sajnos sok fiatalok elégedetlen saját adottságaival, külsejével. Mindezek által kialakulhat bennük egy negatív, torz testkép (Termesi és Dinnyés, 2025). Mint mindenben a média használatában is meg kell találnunk az egyensúlyt.

Mindig fontos megbizonyosodnunk arról, hogy a médiában talált információ valóban megfelel-e a valóságnak. Még egy felelős állattartó is belebotolhat valótlan információkba, ez lehet csupán egy ártalmatlan módszer, amit sokan ismernek vagy csupán téves megítélés. Ha társállatunk felelős tartásáról szeretnénk tanulni az elérhető internetes oldalakon, mindig ügyeljünk arra, hogy az oldal szakmailag alátámasztott legyen. A Facebook, Youtube, Instagram nagy népszerűségének köszönhetően megtanultuk az ilyen oldalak információforrásként való használatát. Ez lehetőséget ad szakértőknek is, hogy egyszerűen és gyorsan elérjenek nagy közönségeket, és ezeket a platformokat tanításra, lényeges információk megosztására használják (Brunen, 2019). Meglovagolhatjuk egy újszerű formáját az információterjesztésnek, kiemelve akár egy híres influenszer szerepét (Glied, 2023). Sokan nem tudják közölni, hogy az állatorvosi rendelőknek vannak Facebook oldalai. Sőt, évek óta tanítja a magyar közönséget, a Zállatorvos Youtube csatorna, amely kisállatok betegségeiről ad fontos

információkat. Nem szűrhető ki természetesen minden tévinformáció, de mindig figyeljünk arra, hogy sokkal fontosabb a szaktudás megléte, a forrás hitelessége, mint az üzenet pozitív szándéka (Brunen, 2019).

2.5. Az állatvédelem fogalma, történeti áttekintése és jogi háttere

Az állatvédelem definíciója: Az állatvédelem gyakorlati tevékenység, melynek célja az állatok kínzásának, pusztításának megakadályozása, a velük való kíméletes bánásmód és jó közérzetük biztosítása (Dobos-Balogh, 2019).

Szoros összefüggésben természetvédelmi kérdésként gondolhatunk az állatfajok védelmére (Vetter és mtsai, 2020). Szűkebb értelemben pedig jelentheti az állatvilág egyes egyedeinek a kíméletét, a háziállatok gondos és kíméletes tartását (Láng, 2002).

Az ősi népekben még élt a természet és az állatok iránti tisztelet, szinte egységben éltek a természettel. A mai ember már sajnos nem tudja megfelelően értékelni egy állatnak a világunkban elfoglalt helyét. Szerencsére ma már egyre többen felismerik ezt a rég elfeledett kapcsolatot ember és állat között. Sokan küzdenek értük, szeretnék az állatvédelem minél szélesebb körű megvalósulását. Az államok az állatvédelmet a mai napig inkább presztízskérdésként tartják szem előtt, miszerint az állatokkal való bánásmódban tükröződik az adott nemzet nagysága, fejlettségi szintje. Az állatokat azonban magukért kell szeretnünk, tisztelnünk. Védelmük érdekében jogszabályokat kellett alkotnunk (Embersics, 2016)

Kezdetben a természeti népek számára az állatok tiszteletet érdemlő, szinte mágikus lények voltak. Több kultúrában szinte egy-egy állati teremtményhez kötötték származásukat (totemállatok). A keresztény kultúrkörben, Az Ószövetségben az állatok teljes jogú társai az embernek, hiszen Isten szövetséget köt Noéval és az összes teremtménnyel. Amint az emberiségnek a tudása gyarapodott világunkról a kezdeti felfogásoknak a helyét egy sokkal tárgyiasultabb felfogás vette át. Az állat szinte tárggyá vált. A római jog szerint úgynevezett *res mancipi*, melynek jelentése ünnepélyesen átruházható dolog. Későbbi fejlődésük során új nevük *res se moventes*, azaz a mozgó dolgok közé tartoztak. Rousseau felfogása szerint az állatok egyenesen olyanok, mint egy szerkezet, önmagukon túl semmi céljuk nincs (Embersics, 2016). Megjelentek új nézetek Nagy-Britanniában. Bentham és más filozófusok reform hatásainak köszönhetően Angliában és az Amerikai Egyesült Államokban állatjóléti törvényeket alkottak, melyekben önálló, érző lényekként beszélnek róluk, melyekről kötelességünk jogilag is gondoskodni. A nemzetközi állati jogi viták kiemelkedő alakjai: Peter

Singer és Tom Regan. Szerintük az állatok az emberrel azonos morális státusszal rendelkeznek, azaz minden állat egyenlő az emberrel. Singer az állatok szenvedési lehetőségéből indul ki, nem tartja elítélendőnek az állat megölését, ha azt szenvedés mentesen hajtják végre, de mindenképp elveti az ember állatvilág feletti hatalmát. 1800. április 3-án Angliában történt meg elsőként, hogy állatjóléti rendelkezést törvényi szinten próbáltak szabályozni. Sir William Pulteney benyújtott egy javaslatot a bikaviadatok tiltására. Tíz év múlva Richard Martin képviselő 1821-ben a parlament elé terjesztett egy újabb állatvédelmi törvényjavaslatot. Ezen javaslat a lovakkal és más állatokkal szembeni kegyetlen bánásmód megakadályozását tűzte ki célul. A javaslat rendkívül sok vitát váltott ki, de végül is 1822. május 24-én törvényerőre emelkedett. A jogszabályban már a lovak mellett már a szarvasmarhák is szerepeltek. Állatkínzás esetén pénzbüntetés és szabadságvesztés büntetés is végrehajtható volt. E törvényben foglalt rendelkezésekhez hasonló szabályokat vezettek be Skóciában 1912-ben. Az angol állatvédelmi mozgalom elterjedt német területeken is, 1838-ban külön törvény jött létre arról, hogy az állatokat meg kell védeni a kegyetlen bánásmódtól (Embersics, 2016). Hollandiában 1886. évi törvénykönyvben került a rögzítésre az állatkínzás szabályozása. A 19. század végén és a 20. század elején osztrák állatvédelmi rendelkezések még emberközpontú megközelítést alkalmaztak. A védelem középpontjában nem a megkínzott állat, hanem az emberi társadalom állt, tehát csak közvetett állatvédelemről beszélhetünk. Ausztriában közvetlen állatvédelemről a 20. század első felétől beszélhetünk. A célja immár az élőlények védelme lett. Ezt a rendeletet azonban 1933-ban hatályon kívül helyezték. Újabb jogalkotási folyamat az 1940-50-es években vette kezdetét. Tíz állatvédelmi tárgyú törvény született Ausztriában közel fél évszázad alatt (Jámbor, 2022).

Az Európai Unió környezetpolitikájának fő célkitűzése a környezet minőségének védelme. Ebbe beletartozik a különféle állatfajok védelme is, mint környezeti, illetve természeti érték. Tagállamaiban főként gazdasági megfontoláson alapuló állatvédelmi hagyományai vannak. Az állatvédelmi és az állatjóléti politikának kiemelt prioritást igyekszik biztosítani. Lényegében az EU gazdasági, kereskedelmi érdekek alapján besorolt állatvédelmi kérdéseket főként élelmiszerbiztonsági oldalról közelíti meg. Az EK első ilyen irányelve 1974-ben jelent meg, ami a vágóállatok kábításáról szólt, emellett sajátos szabályokat tartalmazott az állatkísérletekről és az állatkertben élő állatok gondozásáról (Bányai, 2022).

Magyarországon az állatvédelemnek rövid a múltja: ugyan kapcsolódó jogszabályok megjelentek az 1990-es évek előtt is, de ezek inkább természetvédelmi jellegűek, céljuk az állatok jó közérzetének biztosítása volt. Az 1880-as évek elején az állatvédelem eszméi már

hatósági intézkedésekké váltak, büntethető lett az állatkínzás. 1935. évi IV törvény már részletesen szabályozta az erdőgazdálkodást, a természetvédelmet, az erdőrendészeti hatóságokat, és létrehozta az Országos Erdei Alapot. A természetvédelemről szóló 1961. évi 18. törvényerejű rendelet már szólt a védetté nyilvánításról, meghatározta a természetvédelem szervezetét, rendelkezett a természetvédelmi területek kezeléséről. 1976. évi II. törvény megfogalmazta, hogy a környezetvédelemre vonatkozó rendelkezések megsértése polgári jogi felelősséget von maga után, megjelent a büntetőjogi felelőség is. Az állatvédelem jogi fejlődésében az Állatvédelmi törvény (1998. évi XXVIII. törvény) után a legnagyobb változást a 2010-es év hozta, amely megszüntette a veszélyes eb fogalmát, ennek eredményeképpen további átfogó módosítások jelentek meg évről-évre (Jámbor, 2022). A magyar állatvédelmi büntetőjog jelenlegi szabályozásának alapját a 2012. évi C. törvény képezi, amely a hatályos Büntető Törvénykönyv része. Az új törvény 2013. július 1-jétől lépett hatályba, nagyban korszerűsítette és egységesítette a korábbi állatvédelmi büntetőjogi rendelkezéseket. Jelentős újjátásaként az állatkínzás és a tiltott állatviadal szervezése, mint bűncselekmény került szabályozás alá. A törvény új fejezetet nyitott számukra: környezet és természet elleni cselekmények címmel (Bana, 2025). 2022. január 1-jétől hatályba léptek a Btk.-ban újabb szigorítások. Szigorították az állatkínzás büntetését, különösképpen, ha mérget alkalmazott az elkövető, vagy ha tiltott állatviadal miatt elítélt személy két éven belül követte el újra. Büntetendővé vált az, aki szaporítással összefüggő haszonszerzési cél érdekében tíznél nagyobb számú kedvtelésből tartott állat esetében, a jó gazda gondosságának elmulasztásával követ el állatkínzást (Mogyorós, 2023).

A hazai joggyakorlatban is megjelent azon törekvés, hogy az állatokkal összefüggésben elkövetett bármilyen bűncselekményekkel szemben szigorúbban lépjen fel a jogalkotó. Ennek köszönhetően idén hatályba lépett a 2025. évi LXVI. törvény az állatok védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról, amely az eddig hatályos szabályokat tovább szigorította. Az új intézkedés sokrétű. Súlyosabban büntetendővé vált, ha a bántalmazás menhelyen, ebrendészeti telepen, vagy gyepmesteri telepen következik be. A telepek üzemeltetőinek, illetve az ott dolgozó gondozóinak a felelőségre vonása is fokozódott. a módosító törvény az illegális, nagyüzemi szaporítók ellen is keményebben lép fel, mert emelkedik a büntetési tétel, ha nagyobb létszámú az érintettség vagyis, ha az állatkínzás tíznél vagy húsznál több állatot érint, a felderített forrástól függően (Országgyűlés, 2025).

Az illegális állatkereskedelem visszaszorítását is megcélozta a változtatás, mert bűncselekménnyé nyilvánították, ha a kölyköket túl korán, a jogszabályban előírtaktól eltérően

(nyolc élethét a legtöbb esetben) választják el az anyjuktól, különösen, ha ez összefüggésbe hozható velük való kereskedelemmel, illetve nemzetközi célú áruba bocsátási szállítással (2025. évi LXVI. törvény, Nemzeti Jogszabálytár, 2025). Az új törvényi háttér további prevenciókat is bevezetett. Tilos bármilyen élő állatot használni kéregetés, koldulás céljából, hiszen ez akár több órán át ható környezeti tényezőknek, stressznek teheti ki az állatot, ezáltal szenvedést okozhat. Szigorúan tilos ezentúl élő állatot bármilyen nyereményjátékon kisorsolni vagy rendezvényen ajándékként átadni, ugyanis az állat érző lény nem egy eszköz vagy nyeremény. Az eddigieknél is szigorúbbá váltak a láncon tartás szabályai annak elérése érdekében, hogy minél kevesebb állatot, a lehető legrövidebb ideig tartsanak kikötve gazdáik.

A hatósági fellépés felgyorsítása érdekében lehetővé vált az azonnali elkobzás, illetve az állami gondozásba kerülés folyamatának továbbfejlesztése. A Járási Hivatalok gyorsabban, hatékonyabban dönthetnek a bántalmazott állatok további sorsáról, annak érdekében, hogy a lehető legrövidebb időn belül állatjóléti szempontból a lehető legmegfelelőbb helyre kerülhessenek (Országgyűlés, 2025).

Új szemléletmód kialakítására, a meglévő jobbra formálására egyaránt törekszik a módosítás többi eleme, hiszen az oktatásban és a képzésben is jelentős új szabályok léptek életbe. Korábban tartástól eltiltott jogsértő csak állatvédelmi képzés sikeres elvégzése után tarthat újra állatot, illetve ha az előírt képzésen a szabályszegő nem vesz részt, akkor hiába fizeti ki a bírságot nem tarthat állatot. A felelős állattartás népszerűségének növelésére az állatvédelmi ismeretek terjesztésére az oktatásban is szabályozandó keretet kíván biztosítani a rendelet (2025. évi LXVI. törvény, Nemzeti Jogszabálytár, 2025).

Elmondható tehát hogy, hazai állatvédelmi szabályozás európai viszonylatban kiemelkedőnek mondható, ennek ellenére a jogszabályokat sok esetben helytelenül ítélik meg, az emberek nagy része nem tartja őket megfelelőnek. Sokan gondolják ezt azért így, mert valójában nincsenek tisztában a ma hatályos jogszabályi rendszerrel. Ugyanilyen kedvezőtlen a többség véleménye a jogszabályaink betarthatóságáról (Mogyorós, 2023). Könczei (2023) kutatásai a kutyaviadatok visszaszorítására is hasonlóak. Arra jutott, hogy népszerű platformokon informálni kell az embereket a szabályokról, bejelentési lehetőségekről.

Az állatvédelemért felelős kormányzati szervek ma Magyarországon az Igazságügyi Minisztérium és az Agrárminisztérium. Az állatvédelmi jogszabályok gyakorlatban történő végrehajtásáért felelős szervek pedig Vármegyei Kormányhivatalok, Járási Hivatalok, a települési önkormányzatok jegyzője, valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal.

Legfontosabb szereplő a kormányzati szervek közül ebben a témában az Igazságügyi Minisztérium melynek vezetője, az igazságügyi miniszter, aki gyakorolja az alapítói jogokat a Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány felett. Ő irányítja az állatvédelmi cselekvési terv kidolgozásáért és végrehajtásáért felelős kormánybiztos munkáját, valamint jogosult kijelölni a Nemzeti Állatvédelmi Tanács tagjait. A kormánybiztosi titkárság felügyeli a nemzeti állatvédelmi program megújítását a civil szervezetekkel való együttműködést, illetve lépéseket tesz a felelős állattartás népszerűsítése érdekében (Jámbor, 2024). Az agrárminisztérium felelős az élelmiszerlánc-biztonsággal, illetve a haszonállatok jóllétével kapcsolatos állatvédelmi kérdésekért (Magyarország Kormánya – Miniszterelnöki Kormányiroda, 2018).

A NÉBIH ellátja a hazai és a nemzetközi állatvédelmi kapcsolattartói feladatokat, előkészíti az állatvédelmi szabályozást, illetve szervezi az állatvédelmi feladatok végrehajtását. Magyarországon 2013. január 1-jétől a négy hónaposnál idősebb eb csak transzponderrel megjelölve tartható. A megjelölt ebek adatait egy elektronikus adatbázisban tartja nyilván, mely tartalmazza a tulajdonosára, illetve az ebre vonatkozó fontos információkat. Ezekből az adatokból a transzponder sorszáma alapján sok nyilvánosan is elérhető (Jámbor, 2014). A NÉBIH mellett a vármegyei kormányhivatalok, járási hivatalok is ellenőrzik az állattartás körülményeit, hatósági eljárásokat is folytatnak együttműködve más szervekkel. A rendőrség az állatkínzás bűncselekményeit vizsgálja, a vizsgálati eredményekből az ügyészség és a bíróság pedig lefolytatja az eljárást, majd kiszabja a büntetést. A helyi önkormányzatok gondoskodnak a kóbor állatok befogásáról, a helyi állattartási szabályokról, valamint együttműködnek civil szervezetekkel. Az állatorvosok orvosi feladataik ellátása mellett kötelesek jelenti az állatkínzás gyanúját. Létezik még Magyarországon Országos Állatvédelmi Tanács, amely segíti a civil szervezetek és a felsorolt állami szervek munkáját egyaránt. Sajnos hazánkban az eljáró hatóságokba, az állatvédelmi intézmény rendszerünkbe vetett bizalom eléggé alacsony. Sokan továbbra is inkább a tapasztaltabb állattartók véleményében bíznak meg. A probléma esetén az emberek nagy része kihívja ugyan az állatorvost, de sajnos nem mindenki fogadja meg a kezelésre vonatkozó javaslatokat. Az állattartók elvárásaiban szerepel ugyan, hogy az állatvédelem fejlődését elvárják az állami hatóságoktól, de a tényleges javulást a civil szervezetek és az állattartásban szakképzett személyek munkájában látják (Mogyorós, 2023).

Minden állatvédelemmel foglalkozó intézmény működésében, fejlődésében jelentős szerepet játszanak az állami támogatások. Fentarthatóságuk érdekében a civil állatvédő szervezetek is gyakran használják ezeket a forrásokat. Civil szervezetek fogalmát a magyar jogrend is

meghatározza, miszerint olyan, nem párthoz kapcsolódó és elsődlegesen nem profitorientált szervezetek, amelyek közérdekű célokat szolgálnak, alapvetően három típusba sorolható: civil társaságok, egyesületek és alapítványok. Legegyszerűbb forma ezek közül a civil társaságok. Az egyesületek jogi személyiséggel rendelkező, nyilvántartásba vett, közösségi célokat szolgáló szervezetek. Az alapítványok jogi személyiséggel rendelkező szervezetek, amiket meghatározott cél érdekében hoztak létre. A civil állatvédő szervezetek állatok mentésére, rehabilitációjára, valamint szemléletformálásra összpontosítják tevékenységeiket. Magyarországon több mint 650 állatvédő szervezet működik. Rendszeresen részt vesznek az állatkínzás elleni küzdelemben, állatok mentésében, menhelyek fenntartásában, örökbefogadások népszerűsítésében, illetve az illegális állatkereskedelem ellen folytatott harcban (Koska, 2025). Az Európai régió vezető szerepet tölt be az állatjóléti, állatvédelmi politikák kidolgozásában. A régió országainak egyesítő célja az Állategészségügyi Világszervezet szabványainak fentartható betartása. Az állatjólét előmozdításában résztvevő szervezetek sokszor hajlamosak egymástól elszigetelten cselekedni. Az illetékes hatóságok, kormányzati szervek és a nem kormányzati szervezetek, civil egyesületek, már közös erőfeszítéseket tesznek a kutyapopuláció szabályozásának kezelésére a régió több országában. Próbálják beépíteni a magánvállalatok társadalmi felelősségvállalási céljaiba is (Dalla Villa és mtsai, 2014). Ahogy nemzetközileg megindult a kezdeményezés az állami szervek, hatóságok, a civil szervezetek, illetve akár gazdasági társaságok összefogására az állatjólét, állatvédelem érdekében, úgy Magyarországon is folyamatban vannak az ilyen kezdeményezések. Még tanulni kell a Magyarországi civil szervezeteknek, hogy megtalálják a megfelelő pályázati és egyéb támogatási rendszereket. Az állami támogatások kulcsfontosságú eszközök ma Magyarországon az állatvédelemben. Ahhoz, hogy átláthatóvá váljon a magyar támogatási rendszer, sokat kell még fejleszteni rajta. A Modern Városok Program keretén belül a megyei jogú városok önkormányzatai jelentős támogatásokban részesülnek. A támogatásokból állatkertek is részesültek. A Győri Xantus János Állatkert például több kiemelkedő projektet valósíthatott ebből meg. A Nyíregyházi állatpark Jégkorszak Interaktív Állatbemutató komplexumot valósíthatott meg, amely nagyszerű helyszíne az oktatásnak és környezeti szemléletformáló szereppel is bír. A Veszprémi állatkert fejlesztéssorozatában háziállat bemutató részleg is átadásra került. Több fajta civil állatvédő szervezeteknek kiírt támogatási alap is létezik ma Magyarországon: ilyen például Közös ügyünk az állatvédelem alapítvány, Bethlen Gábor alap kezelő által kiírt pályázatok. Az állatvédelem intézményrendszer működéséhez, fejlődéséhez, modernizálásához, a civil szervezetek működésének stabilitásához fontos tehát a források maximális kihasználása (Koska, 2025).

2.6. Önkéntesség a fiatal korosztály körében és az állatvédelemben

A magyar Nemzeti Önkéntes Stratégia meghatározza az önkéntesség fogalmát: Olyan tevékenység, amely a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez más személy, személyek vagy a közösség javát szolgálva. A fiatal korosztály számára rendkívül hasznos az ilyen típusú aktivitás, hiszen fejlődik készségük új kapcsolatok teremtésére, szociálisan érzékenyebbek lesznek társadalmi problémákra (Szaniszló és Kozma, 2021). Ők azok, akik a legnagyobb segítséget adhatják Magyarországon a civil szférának önkéntes munkájukkal. Erős civil szektor nélkül lehetetlen kiszanalni egy Országban rejlő lehetőségeket. A civil szervezetek által képviselt és tovább adott tudás a leghasznosabb a fiatal korosztály számára lehet, hiszen a szokások megváltoztatására, az információ továbbadására ők a legfogékonyabb út a barátok, a munkatársak, a szülők, vagyis végső soron az egész társadalmunk szemléletére (Horváth, 2010). Szaniszló és Kozma (2021) kutatási céllal végzett kérdőívének eredményei alapján a fiatalok számára a levonzóbb önkéntes munka az állatvédelem, majd az oktatás jellegű feladatok. A fiatal felnőttek tehát, jelentős százalékban mutatnak érdeklődést az önkéntes állatvédelem területén. Ezt a hajlandóságot próbálta megfogni az Európai Unió több programjával is. Két szervezet, a Tierschutz macht Schule és az Erna-Graff-Foundation. Az Unió összes cselekvési terve hangsúlyozza a szélesebb körű oktatás szükségességét, a nyilvánosság nagyobb szerepét az ember és az állat közötti kapcsolatokról a fiataloknál. Szerintük gyakran nem a felelőtlenség, hanem a tudás hiánya vezet az állatokkal való nem megfelelő bánásmóddhoz. Különösen fontosnak tartja, hogy a gyermekeket és főként a fiatal felnőtteket felelősségteljes módon ismertessük meg az állatjólét fogalmával. Ha megfelelő módon kapcsolódnak az állatjóléti feladatkörökhöz az oktatásban, akkor a közvetlen találkozáson túl, elsajátítanak társadalmi kompetenciákat is, mint a figyelmesség, a felelősségvállalás és az empátia. Így az állatjóléti oktatás még az iskolai erőszak megelőzésében is segíthet. A „Sétáltasd a kutyát!”, iskolai projekt keretében sikerült több mint 150 000 diákot megmozgatniuk. A felsőoktatási intézmények és egyetemek oktatási tanszékeivel együttműködve folyamatosan értékelik az elért eredményeket. A tudást három fő területen próbálják átadni: tanteremben, kirándulásokon, és workshopokon. A két alapítvány terveiben szerepel, hogy egy helyen összegyűjtik a már meglévő anyagokat az állatvédelem és az állatjólét vonatkozásában és azokat könnyen elérhetővé teszik az össze európai iskola, egyetem, szakképzési programok számára (Scheib és mtsai, 2010).

Magyarországon 2012. szeptemberében vezették be a közösségi szolgálatot iskoláinkban. Minden érettségire jelentkező diák számára kötelezően 50 órás közösségi szolgálatot kell teljesíteniük. Ez történhet állami, önkormányzati, egyházi, civil és nonprofit szervezetnél, amellyel az oktatási intézmény megállapodást kötött. A kormányzat ezzel az intézkedéssel azt kívánta elérni, hogy a fiatalok szociális érzékenysége erősödjön, jobban megismerjék az önkéntes munka fontosságát, és az önkéntesség a mindennapi életük természetes részévé váljon. Noha a program bevezetése óta több év telt el, a fiatalok önkéntes tevékenységekhez való hozzáállásában nem mutatkozik jelentős változás. Ahhoz, hogy jobb eredményeket érjünk el, kisebb hangsúlyt kell fektetni az elméleti ismeretek átadására és sokkal többet a gyakorlati ismeretek elsajátítására. a felsőfokú oktatás intézményeinek több civil-szervezetet kell felkarolni, ezáltal könnyebb lenne a betekintés tevékenységükben, cselekvésre ösztönözve ezzel a hallgatókat (Keszi-Szeremlei, 2024). A csalások elkerülése végett jobban kellene ellenőrizni a fogadó intézményeket, az önkéntes munkát nemzetközi példára szervezettebb kereteken belül kellene végezni. Ehhez szükséges lenne egy olyan rendszert kialakítani, amelyben működik a visszajelzés, így akár a kiemelkedően teljesítő tanulók ösztönzően hathatnak társaikra. Általánosságban fontos lenne minőségibb tájékoztatás, ha nem ismerik lehetőségeiket, akkor nem fognak benne részt venni sem (Szaniszló és Kozma, 2021).

2.7. Állatjólét és környezetgazdálkodás

A kutatásommal kapcsolatban fontosnak tartom, hogy beszéljünk, ezen témákról is. Az állatjólét fogalma: jelenti az állatok fizikai és szellemi jólétét is, magában foglalja a vadonélő és a háziállatok gondos tartását beleértve a haszonállatként és a kutatásra használt állatok humános bánásmódját is. Meg kell értenünk szükségleteiket, tiszteletben kell tartanunk határaikat és úgy kell együtt élnünk velük, hogy minden olyan cselekvést el kell kerülnünk, amivel fájdalmat vagy szorongást okozhatunk számukra (Fazakas, 2023). A jelenlegi állatjólét értékelésében öt Területes Modell alkalmazása a legmegfelelőbb. Az állatjólét értékelése szempontjából ez a modell vizsgálja: a táplálkozást, környezetet, egészséget, viselkedést és a mentális állapotot. Az öt tartományból a negatív tapasztalatok minimalizálására és a pozitív tapasztalatok maximalizálására. Tehát a legfőbb átfogó cél az, hogy minden lehetőséget biztosítsunk az állatok kiteljesedésére, ne csak a túlélésre hagyatkozzunk, olyan gyakorlati dolgok alkalmazásával, amelyek lényegesen többet érnek, mint amik pusztán csak az alap szükségleteket elégítik ki az élelem, a menedék, a víz és a betegségek kezelése érdekében. A

kiteljesedési lehetőségek közé elérhetővé kell tenni: olyan változó környezeti tényezőket, amelyekben a kiszámíthatatlanság és a kiszámíthatóság közel azonos súlyban szerepel, elérhető a pihenés, ürülék ürítésre alkalmas kedvelt helyek, döntési lehetőségek, amelyek élvezetes táplálékszerző cselekvéseket biztosítanak, finom ízű, illatú, változatos és kellemes textúrájú táplálékok, valamint olyan körülmények, amelyek elősegítik a kötődési tevékenységeket társas fajok számára, illetve a játékos viselkedés aktivitását (Mellor, 2016).

Egyik fontos tényező tehát az állatok jóllétében a környezetgazdagítás, mert lehetőség ad számukra az aktív információszerzés módjára. Minden környezetgazdagítási feladattervnek ezért arra kell törekednie, hogy a fogságban élő állatok számára egy összetett, az időben változó környezetet biztosítsanak, és ezzel ösztönözzék az állat önkéntes cselekményeit. Élethelyükön ezért rendszeresen cserélni kell a környezeti tényezőket. Gyakori időközönként ellenőrizni kell azt is, hogy az állat mutat-e egyáltalán érdeklődést környezetgazdagításunk iránt. Mindig ügyeljünk arra, hogy az adott állat képességeihez illő gazdagítást illesszünk. Sok próbálkozással járhat, mire megtaláljuk a megfelelő megoldást a gazdagításra, mire rájövünk mitől lesz igazán ingergazdag egy változás az adott állat számára. Hatékony módok a környezet gazdagítására: fizikai gazdagodás, testmozgást serkentő tevékenységek, érzékszervekre ható gazdagítások, gondolkodásmódbeli gazdagodás, táplálkozáson alapuló gazdagítás, fajok közötti vagy fajon belüli társas tevékenységek. Nem csak külön-külön használhatók ezek a módok, hanem számos variációt alkalmazhatunk egyszerre (Veissier és mtsai, 2024). Magyarországon a fővárosi Illatos úti ebrendészeti telepen különféle hanganyagok hatását alkalmazták, mint környezetgazdagítási tényező. Általában egy ilyen telepen a nagy zaj magában is stresszt okoz a kutyák számára. Sajnos ez eredményezheti rossz szokások abnormális viselkedésformák berögzülését az állatok viselkedésében. A lejátszott zene már eleve a külső zaj mértékét is segítheti csökkenteni. Bizonyos zenei stílusoknak önmagukban is nyugtató hatásuk lehet, tehát jól érvényesülhetnek környezetgazdagító hatásként. A zene, illetve a ritmikus hangok jelentős mértékben hatnak az állatokra. Az egyedek fogékonysága persze sok mindentől függhet, függ a nemüktől is és persze attól is, hogy mennyi időt töltenek a menhelyen, kennel méretétől és az állat fajtájától. A vizsgálat során arra a tapasztalatra jutottak, hogy a kísérletben résztvevő kutyák pozitívan reagáltak a környezetgazdagításra. Az állatok a zene lejátszása közben töltötték a legtöbb időt a kennel elülső részében, ezzel növelték az örökbefogadási esélyüket, illetve egy másik típusú zene lejátszása során nyugodt, aktív pihenést mutattak a kennel hátsó részében. A zene tehát növelte életminőségüket, csökkentette stresszszintjüket, ami egészségmegőrzési szempontból is rendkívül pozitív eredmény. Ezen kívül, ha csökkenti a

rossz szokások kialakulásának lehetőségét, elősegíti örökbeadhatósági lehetőségeiket is, mert így kisebb számban kerülnek vissza ebrendészeti telepekre (Szabó, 2020).

Ahhoz tehát, hogy megfelelő környezetgazdagítási tervet dolgozzunk ki, magát a gazdagítás természetét kell azonosítanunk. Megkülönböztetjük tehát az állatjólét javítását célzó megoldásoktól: a környezetgazdagításnak, olyan részirányult ingergazdagítási tulajdonságai vannak, amelyek kapcsolódnak a környezet összetettségéhez és az egyedek ösztönzéséhez (Veissier és mtsai, 2024).

3. Anyag és módszer

A kutatás kvantitatív jellegű volt, amelyhez adatgyűjtési módszerként a kérdőíves felmérést alkalmaztam. A kérdőívet online formában, a Facebook közösségi platformon osztottam meg, mivel célom egy nagyobb mintájú adatgyűjtés volt. A vizsgálat során a fiatal felnőttek háziállatokhoz való viszonyát, valamint az állatvédelmi törvényekkel kapcsolatos ismereteiket kívántam feltérképezni.

A kutatásban való részvétel önkéntes és anonim volt. A kérdőív kitöltése során semmilyen személyes adatot nem gyűjtöttem a válaszadóktól. A vizsgálat célcsoportját a 20–30 év közötti fiatal felnőttek képezték.

A kérdőív összesen 24 kérdésből állt, amelyek különböző típusú válaszformákat tartalmaztak: feleletválasztós, jelölőnégyzetes, Lineáris skálás és nyílt (szöveges) kérdéseket egyaránt. A kitöltésre rendelkezésre álló idő alatt 107-en töltötték ki a kérdőívet.

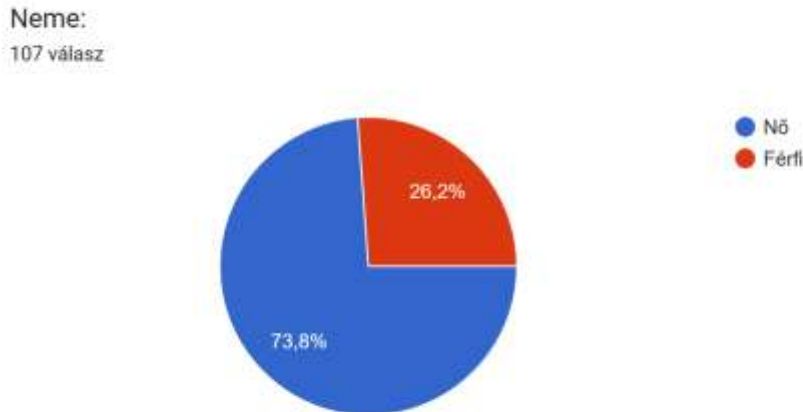
A kérdőív a mintavételi időszak alatt online formában volt elérhető a megadott linken keresztül: <https://forms.gle/DUL6xRkht29ozZm99>

A kutatás lezárását követően az oldal már nem teszi láthatóvá a kérdéseket. A kérdőív teljes tartalma a mellékletben található.

Az „Eredmények és értékelésük” fejezetben a Google Forms által automatikusan generált ábrákat használom a válaszok szemléltetésére és elemzésére.

4. Eredmények és értékelésük

4.1. Demográfiai adatok



1. ábra: Nemek eloszlása (*Forrás: saját munka*)

A demográfiai adatokból szembetűnő, hogy a kitöltők, több mint 73%-a nő. Ez az eredmény is azt támasztja alá, hogy a nők szociálisan érzékenyebbek a téma iránt. A férfiak csupán 26%-a vett részt a kutatásban.

Életkor	kitöltők száma	százalék
20-22	36	33,6
23-25	35	32,7
26-28	12	11,2
29-30	24	22,4
összes válasz	107	100,0

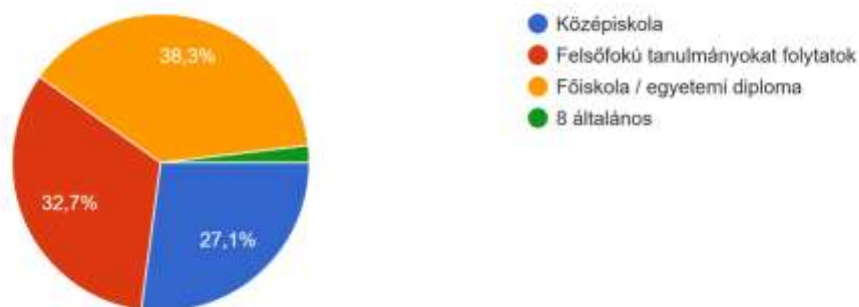
1. táblázat: Kitöltők kora (*Forrás: saját munka*)

A kutatás adataiból látszik, hogy a fiatal felnőttek közül a 20-22 éves korosztály töltötte ki a legnagyobb arányban a kérdőívet, de szinte megegyező eredményt hozott a 23-25 éves korosztály kitöltési aránya.

Az eredményekből látszik, hogy a kitöltési érzékenység egyenes arányosságban van az iskolai végzettség szintjével. Minél magasabb a tanulmányi fokozat, annál nagyobb hajlandóságot mutattak a kitöltésre, hiszen a felsőfokú, illetve a főiskolai tanulmányokat folytatók százalékos megoszlása 32,7-38,3.

Legmagasabb iskolai végzettséged:

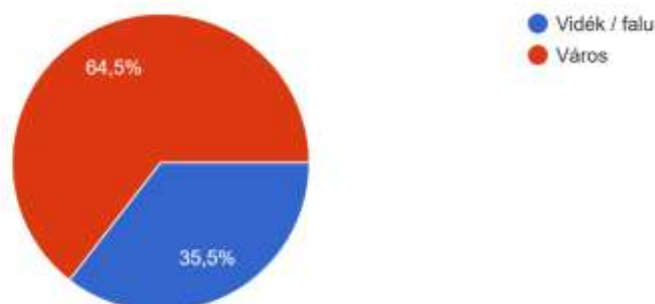
107 válasz



2. ábra: A kitöltők megoszlása végzettség szerint

Lakóhely típusa:

107 válasz



3. ábra: Területi megoszlás

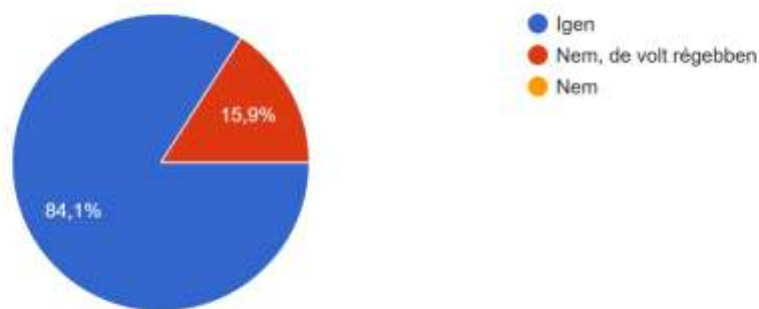
A kitöltők közül jelentősen nagyobb arányban élnek városi környezetben, mint vidéken: Város 64,5%, Vidék/falu 35,5%. Előkészítő munkám során a forrásaimban is erről olvastam. KSH nyilvántartásait visszatekintve a társállattartás adataiban a nagyobb városokban szembetűnővé vált a kutyatartás növekvő népszerűsége (Varga és mtsai, 2023).

4.2. Kapcsolat a háziállatokkal

A kitöltők nagy többsége, 84,1%-a jelen állapotban is tart háziállatot, az összes többi kitöltő (15,9%) is már volt háziállattartó, nagy valószínűséggel az olyan fiatal, aki ilyen módon nem került kapcsolatba kisállattal az nem is töltötte ki a kérdőívet. Ez a pozitív eredmény szoros összefüggéssel van az általam vizsgált csoport életkorával, hiszen a szakirodalmi áttekintésemben is arra következtetésre jutottam, hogy ez a korosztály szociálisan a legérzékenyebb a témában, és így ők tartanak legszívesebben kiskedvencet.

Jelenleg van háziállatod?

107 válasz

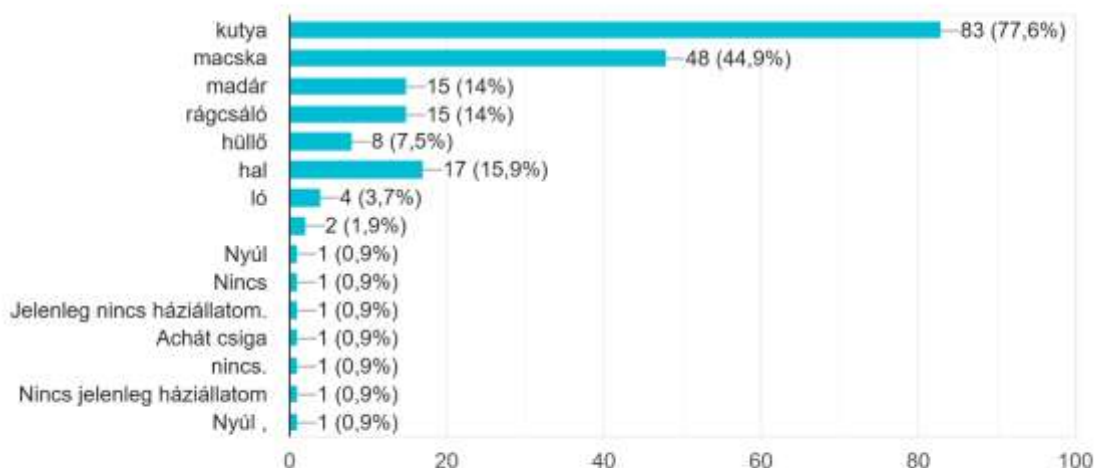


4. ábra: Háziállattartás a fiatal felnőttek körében

Saját eredményem is az elmúlt évtizedek tendenciáit mutatja. A legtöbben a válaszadók közül ebtartók: 77,6%. A másik évek óta kedvelt kisállat a macska: 44,9%. Népszerű még, mint kisállat: hal, madár, rágcsáló. A ló, a nyúl és az egzotikus állatok (Achát csiga) 5% alatti tendenciát mutatnak. Az egzotikus házikedvencek tartása nemzetközileg és Magyarországon is egyre ismertebbé és kedveltebbé vált (Márki, 2024). Valószínű, hogy egy évtizeddel ezelőtt 100 megkérdezett fiatal közül, szinte senki sem ismerte volna az Achát csigát.

Ha van, milyen állat(ok) élnek veled? (Több válasz is lehetséges.)

107 válasz



5. ábra: Háziállatok fajokon belüli megoszlása

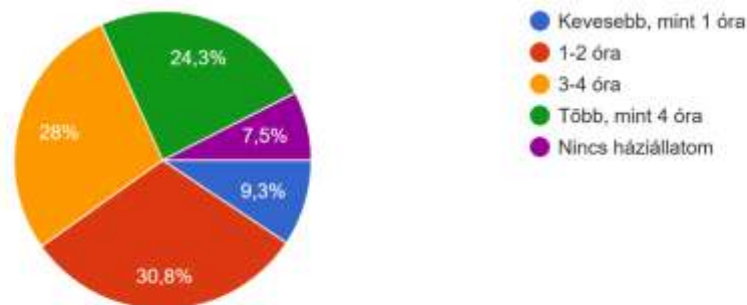
Miért választotta ezt az állatfajt?	Kitöltők száma	Százalék
Mert szeretem ezt az állatfajt	93	86,9
Mert a családtagom választotta	27	25,2
Mert könnyű gondozni	4	3,7
Mentett állatok (menhelyről, egyéb)	3	2,7
Nincs háziállatom	2	1,8
Védelem, házőrzés, egér és patkányirtás	2	1,8
Az utcán odajött, ő választott engem	1	0,9
Igazából csak így alakult	1	0,9

4. táblázat: A tartott állat választását befolyásoló tényezők

A válaszadók 86,9%-a, vagyis a jelentős többségük egyszerűen csak szereti ezt az állatfajt. 27 fő nem maga választott. Kevesen, a válaszadók 3,7%-a dönt aszerint, hogy az állat kevés gondoskodást igényeljen. Sajnos kevesen, 3 fő tart mentett állatot. Ketten nem tartanak háziállatot. Az állat, családban betöltött funkciója alapján is csupán a válaszadók 1,8%-a döntött. Véletlenszerű kiválasztás történt két egyén esetében.

Átlagosan mennyit töltesz a háziállatoddal naponta?

107 válasz



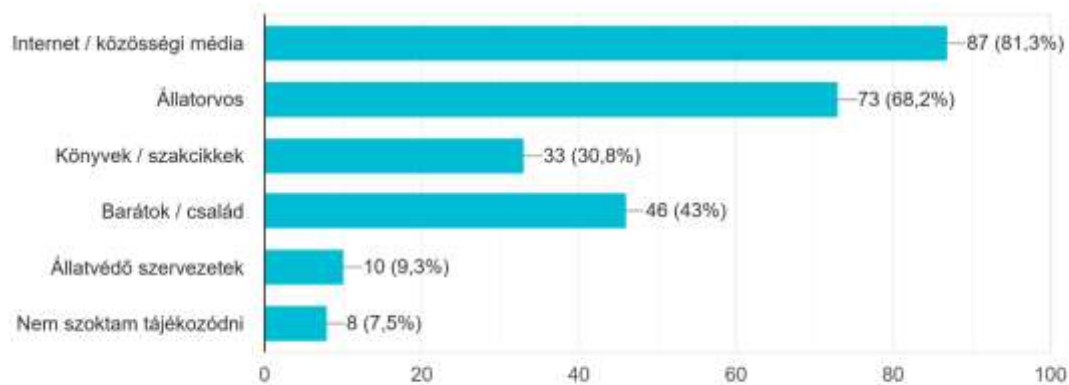
6. ábra: Háziállattal eltöltött idő/nap

Életkori sajátosságból adódóan a fiatalok viszonylag sok időt töltenek naponta kedvenceik körében. Több, mint 4 órát a válaszadók 24,3%-a, 3-4 órát 28%-a, 1-2 órát 30,8%-a. A fiatalok közül 9,3%, aki kevesebb, mint 1 órát tölt el naponta háziállatával.

Az irodalmi áttekintésben is megfogalmazódott, hogy az általam választott korosztály legfőbb információ szerzési forrása az internet és a közösségi média (81,3%). Bizodalomra ad okot, hogy a válaszadók jelentős többsége biztonságos forrásból keresi a választ kedvencével kapcsolatos kérdéseire: állatorvos 68,2%, könyvek/ szakcikkek 33%. Azonban még jelentős azoknak az aránya, akik bíznak nem hiteles, de megszokott forrásokban: barátok/ család: 43%.

Sajnálatos módon az állatvédő szervezetek segítségét a kitöltők, kevesebb, mint 10%-a veszi igénybe. A „Nem szoktam tájékozódni” választ adók arányában szerepelhetnek azok is, akik nem tartanak háziállatot.

Milyen forrásból szerzel információt a háziállatok helyes tartásáról? (Több válasz is lehetséges)
107 válasz

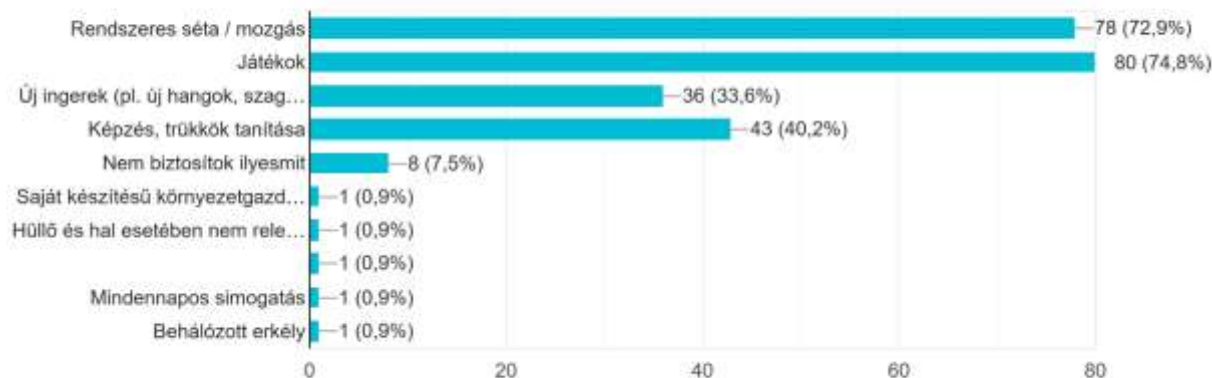


7. ábra: Ismeretszerzési források aránya

A dolgozatomban már többször is említettem, hogy a környezetgazdagítás egy többtényezős, összetett fogalom. Az állat kiteljesedéséhez, mint fizikai, mint mentális jóllétéhez változó ingerek sokaságát kell biztosítanunk. A válaszok alapján, 74,8% játékokkal próbálja háziállata környezetét gazdagítani. Sokan hangsúlyozzák a rendszeres séta, elegendő mozgás meglétét (72,9%). 40,2% ügyel állata szellemi fejlesztésére is, képzések és trükkök tanítása által. Számottevő válaszadó ismeri fel az új ingerek által kifejtett pozitív gazdagítás lényegét (33,6%). Páran egyéb leleményes ötletekkel teszik színesebbé kedvencük környezetét (saját készítésű környezetgazdagítás, behálózott erkély). Mint szociálisan fontos inger, a simogatás is felmerült a válaszok között. Egy válaszadó, nem volt kellően informált a témában, hiszen halak és hüllők esetében is nagyon fontos a környezetgazdagítás.

Milyen módon biztosítasz változatos környezetet (környezetgazdagítást) a háziállatod számára? (Több válasz is lehetséges)

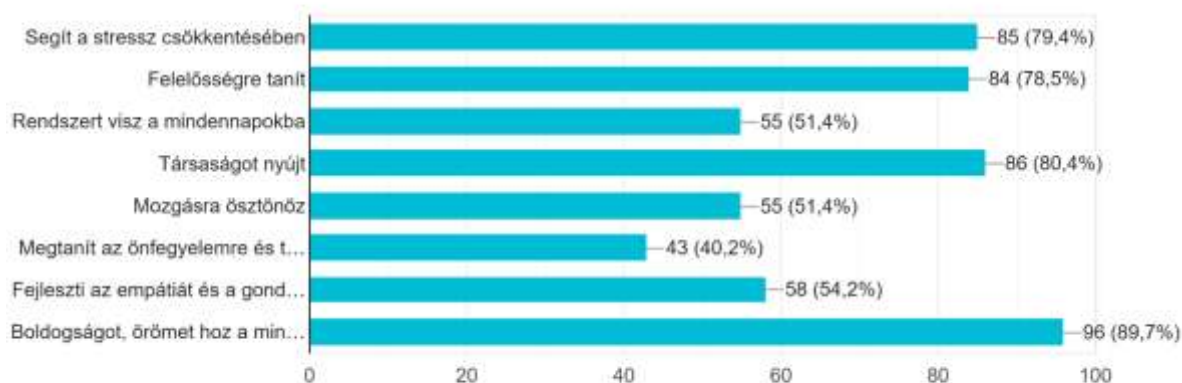
107 válasz



8. ábra: Környezetgazdagítás

Szerinted milyen hatással van egy háziállat a gazdája életére? (Több válasz is lehetséges)

107 válasz



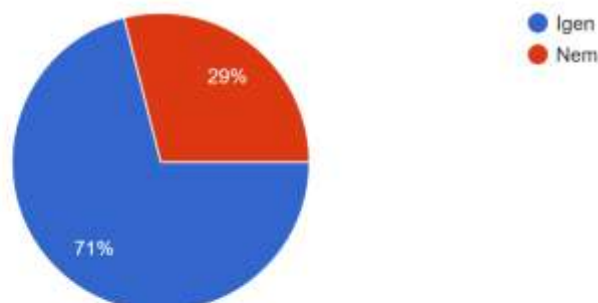
9. ábra: A háziállatok szerepe a fiatal felnőttek életében

A fiatalok megítélése szerint, kedvenceik pozitív hatása a mindennapjaikban az alábbi sorrendben alakul: 89,7% boldogságot és örömet hoznak a mindennapokban, 80,4% társaságot nyújt, 79,4% segít a stressz csökkentésében, 78,5% felelősségre tanít, 54,2% fejleszti az empátiát és a gondoskodást, 51,4% rendszert visz a mindennapokba és mozgása ösztönöz, 40,2% megtanít az önfegyelmre és türelemre.

4.3. Állatvédelmi jogszabályokkal kapcsolatos ismeretek

Hallottál már a magyar Állatvédelmi törvényről?

107 válasz

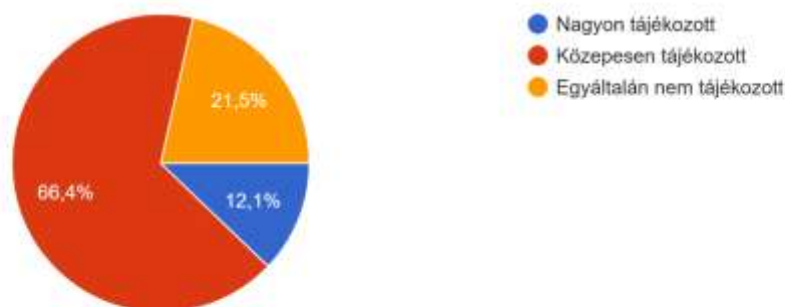


10. ábra: Az állatvédelmi törvény alapvető ismerete

A válaszadók több, mint 2/3-a hallott már az Állatvédelmi törvényről. Sajnálatos módon a legfogékonyabb korosztály 29% még csak nem is hallott róla.

Mennyire tartod magad tájékozottnak az állatvédelmi jogszabályok terén?

107 válasz

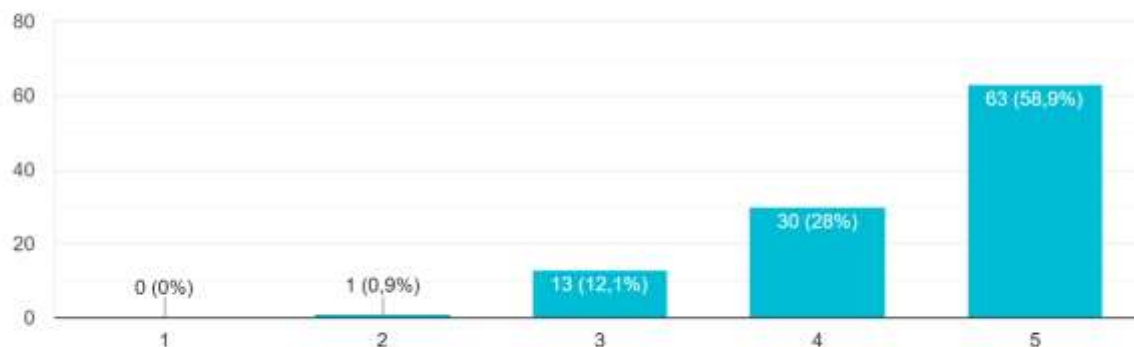


11. ábra: Tájékozottsági megoszlás

Közepesen tájékozottnak az alanyok 66,4%-a tartotta magát, ami bizakodásra ad okot, hiszen ez is bizonyítja, hogy érdeklődnek-e téma iránt. 12,1%-a a válaszadónak nagyon tájékozottnak minősítette magát, ők valószínűleg célirányosan utánajártak a magyar jogrendszer adta lehetőségeknek, komolyan képezték magukat. A fiatalok 21,5%-a egyáltalán nem tájékozott a témában, amit okozhat az érdeklődés hiánya, illetve a rossz információ áramlás.

Mennyire tartod fontosnak az állatvédelem témáját a közéletben és a politikában?

107 válasz



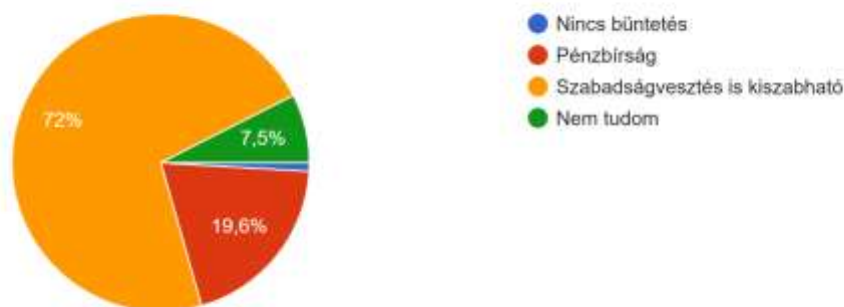
11. ábra: A közélet és a politika hangsúlya az állatvédelemben

A válaszadóknak egy 1-5-ig terjedő skálán kellett az értékelést végrehajtaniuk, ahol az 1-es az egyáltalán nem fontos, az 5-ös pedig a kiemelten fontos. A válaszadók 58,9%-a kiemelten fontosnak tartja, hogy a közéletben és a politikában egyre fokozottabban jelenjen meg az állatvédelem. A fiatalok e két társadalmi szegmenstől várják el leginkább, hogy propagandájukkal, stratégiai terveikkel a lehető legtöbbet tegyék a magyar állatvédelem népszerűsítésében, fejlődésében.

A kitöltők tisztában vannak, azzal, hogy hazánkban szabadságvesztéssel is sújtható az állatkínzás, erre utal a 72%. Ismerik tehát, hogy az ilyen tevékenységeknek komoly következményei lehetnek, mégis kis arányban kerülnek bejelentésre a tapasztalt bűncselekmények.

Mit gondolsz, milyen büntetés járhat állatkinzásért Magyarországon?

107 válasz



12. ábra: A válaszadók szankciókkal kapcsolatos ismeretei

Van-e kötelező jelölés Magyarországon a kutyák számára?	Kitöltők száma	százalék
Nincs	4	3,7
Csak törzskönyvezett kutyák számára	9	8,4
Minden kutyának, tetoválással	2	1,9
Minden kutyának, microchippel	92	86
Összesen	107	100,0

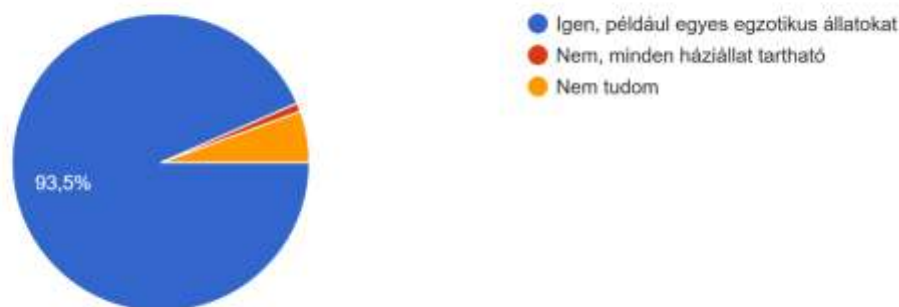
5. táblázat: Kötelező eb transzponder ismerete

Az alanyok 86%-a, tehát a megkérdezettek nagy többsége tisztában van azzal, hogy ma Magyarországon a jogszabályok szerint kötelező minden ebet microchippel megjelölni. A chip tartalmaz minden fontos információt a tulajdonosról, az eb egészségéről, fajtájáról, külső tulajdonságairól, illetve származásáról. A fiatalok 8,4%-a még ma is azt hiszi tévesen, hogy csak a törzskönyvezett kutyák számára kötelező ez az előírás. Sajnos a kitöltők 1,9 %-a jelölte a tetoválást, mint megjelölési eszközt, illetve 3,7%-a az akinek nincs tudomása a kötelező jelölésről.

A kitöltők jelentős része, 93,5%-a tisztában van azzal, hogy nem tartható állatként bármilyen állatfaj. Elenyésző részük nincs tisztában a kérdésre adható válasszal.

Van-e olyan háziállat, amelynek tartását Magyarországon szabályozzák vagy tiltják?

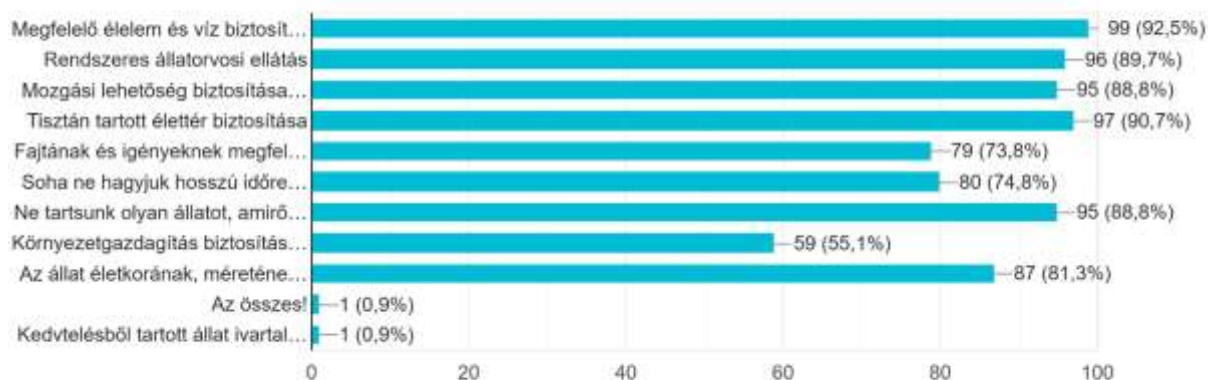
107 válasz



13. ábra: Tiltott háziállat fogalmának ismerete a fiatalok körében

Szerinted milyen főbb szabályokat kellene betartani a felelős állattartás érdekében? (Több válasz is lehetséges.)

107 válasz



14. ábra: Felelős állattartás szabályainak ismerete

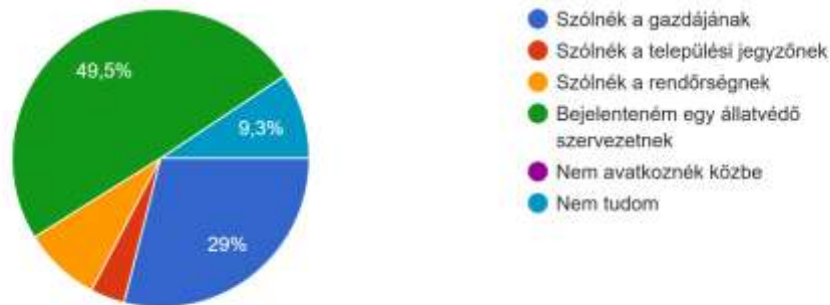
Ebben a korosztályban a felelős állattartás szabályaival megfelelőképpen tisztában vannak a megkérdezettek, bár kevesen értékelik megfelelően a környezetgazdagítás biztosításának fontosságát (55,1%). A válaszadók közül csupán egy személy említette az egyéb válaszlehetőségként a kedvtelésből tartott állat ivartalanítását.

A fiatalok majdnem fele, 49,5%-a a tapasztalt állatkinzást egy állatvédő szervezeteknek jelentené, 29% szólna az állat gazdájának, 9,3%-a nem tudja kihez kell fordulni, 8,4%-a szólna a rendőrségnek, 3,7%-a jelezné a település jegyzőjének. Ebből az ábrából is látszik, hogy jelen pillanatban Magyarországon nincs az intézményi háttérben bizalma a megkérdezetteknek. Szívesebben fordulnak egy civil szervezethez, vannak, akik abszolút nem tudják merre kellene

elindulniuk és csak minimálisan keresnék meg a rendőrséget, illetve a jegyzőt. Ez egybevág a korábbi irodalmi adatokkal, miszerint sokan beszámolnak rossz tapasztalatról a hatósági szervekkel kapcsolatban (Mogyorós, 2023).

Mit tennél, ha látnád, hogy valaki rosszul bánik egy állattal?

107 válasz



15. ábra: Bejelentési út ismerete állatkínzás esetén

A kérdésre válaszoló nagy arányú többsége 87,9%-a nagyon fontosnak tartja, hogy az emberek örökbefogadással jussanak háziállataikhoz. Alacsony, 12,1%-a a megkérdezetteknek nem foglalkozott ezzel a kérdéskörrel. A válaszadók közül senki sem ítélte meg úgy, hogy előnye lenne a tenyésztőtől való vásárlásnak. Ez a kutatási eredményem azt bizonyítja, hogy a tenyésztőktől történő vásárlást már nem preferálják, sokkal inkább fogadnának örökbe a fiatalok. A hajlandóság, tehát nagymértékben jelen van, a módját kell megtalálni, hogy egyre nagyobb számban meg is valósuljon.

Mit gondolsz az örökbefogadásról és a menhelyekről?

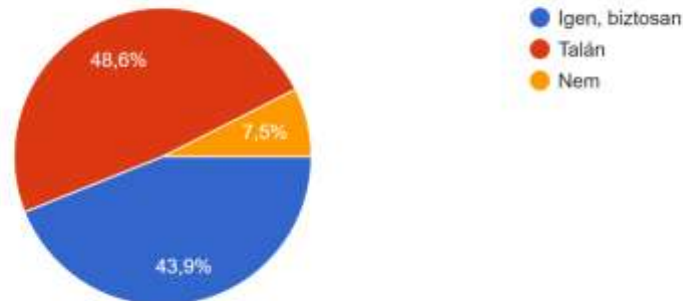
107 válasz



16. ábra: Háziállatok örökbefogadási megítélése

Részt vennél-e állatvédelmi programokban / önkéntes munkában, ha lehetőséged lenne rá?

107 válasz

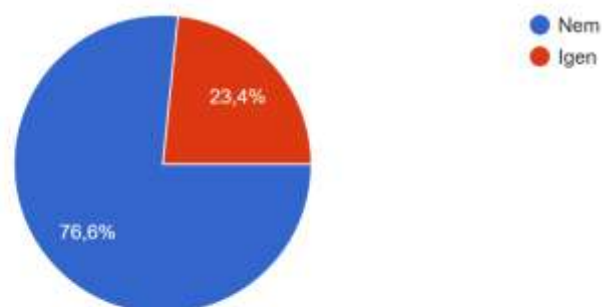


17. ábra: Önkéntesség iránti igény

A válaszadók 43,9%-a biztosan állítja, hogy részt venne állatvédelmi feladatok önkéntes ellátásában. 48,6%-a gondolkodik rajta és 7,5%-a elutasítja. A hajlandóság tehát jelen van a fiatalok felfogásában, sokan biztosak abban, hogy végre is hajtanák az adott programot, ha kínálkozna rá számukra megfelelő lehetőség. Célzottabban, tudatosabban, nagyobb nyilvánossággal jobban meg lehetne őket találni.

Vettél-e már részt állatvédelmi programban / önkéntes munkában?

107 válasz



18. ábra: Állatvédelmi programokban való részvétel aránya

A megkérdezettek 23,4%-a, vagyis alig negyede vett részt eddig állatvédelmi programban/ önkéntes munkában. Ez az arány alacsonynak számít és mindenképpen fejlesztésre szorul.

Állatvédelmi programok, önkéntes munkák népszerűségének aránya

A kérdőívemben ez a kérdés arra irányult, hogy ha a kitöltők már részt vettek állatvédelmi önkéntes programokban, akkor milyen tevékenységekben, eseményeken vagy szervezeteknél vállaltak szerepet.

A válaszadók legszívesebben kutyamenhelyeket, ebrendészeti telepeken végeznek önkéntes munkát, a telephelyeken belül a kutyasétáltatás a legszívesebben ellátott feladat. Néhányan beszámolnak specifikusabb önkéntes munkáról, ezek inkább valószínűleg az általuk kedvelt állat fajtája miatt jelent meg például: macska, ló, madár. Egy válaszadó részt vett már állatjóléti program megpályázásában, illetve egy válaszadó részt vett állatvédelmi témahétén való kitelepülésen. A lehetséges elérési módok lassan szivárognak be a fiatalok információi közé.

Az állatvédelem helyzetének javítására javasolt módok

A kérdőívemben ez a kérdés egy hosszabb, szöveges választ igénylő kérdés volt, amelyre a fiatalok válaszaikban több hasznos javaslatot is megfogalmaztak, amelyek végrehajtásában számottevő javulás lenne elérhető az állatvédelemben. Jó lenne egy átfogó ellenőrző rendszer arra, hogy a leendő gazdi felelős állattartó lesz-e. Szigorúbb, rendszeresebb ellenőrzéseket, kellene tartani. Igény mutatkozik településenként egy olyan állatvédő személyre, aki könnyen elérhető lenne, akár anyagi támogatás megszerzésére irányuló tevékenységben nyújtott segítségével is. Az oktatásban is részletesebb támogatást várnak el, kisgyermekkortól egészen a felnőtt korig, gazdaként is könnyen elérhető ingyenes tanfolyamok és programok által. A rendőrség fokozottabb bevonását, részvételét szeretné sokuk már a tájékoztatásnál is. Egyik lényeges állatvédelmi, állatjóléti feladatként többen is említik az ivartalanítás fontosságát, melyekben anyagi támogatás, akár az ingyenesség is felmerülhetne. Voltak olyan ötletek, hogy nyílt események szervezésével, akár nagyobb politikai kampányokkal is fel lehetne hívni a figyelmet erre a problémára, akár adományozási, illetve örökbefogadási lehetőségekkel karöltve. Többen megfogalmazták, hogy a tájékoztatás és szemléletformálás hatékonyságát tovább növelhetné a média, valamint ismert személyek, celebek, műsorok és influenszerek bevonása is, hiszen ha ők segítenének szélesebb körben felhívni a figyelmet a felelős állattartásra és az állatvédelem jelentőségére, valószínűleg kevesebben gondolnák úgy, hogy szigorúbb törvényekre lenne szükség, mivel tudatosabb tájékoztatás mellett sokan tisztában lennének azzal, hogy Magyarországon az állatvédelmi jogszabályok már most is rendkívül szigorúak.

5. Következtetések és javaslatok

A kutatás eredményei rávilágítottak a fiatal felnőttek (20–30 éves korosztály) és a háziállatok közötti kapcsolat jellegére, valamint az állatvédelemmel és az állatvédelmi jogszabályokkal kapcsolatos ismereteikre. A vizsgálat során megfigyelhető, hogy a fiatalok érzelmi kötődése az állatokhoz erős: szinte minden válaszadó tartott vagy tart jelenleg háziállatot, leggyakrabban kutyát és macskát, de előfordultak egyéb állatok is, például halak, rágcsálók, madarak, lovak és egzotikus fajok. A faj kiválasztásában legtöbbször értékelt tényező a személyes szeretet és vonzalom volt (86,9%), míg az állat funkciója vagy a mentett állatok iránti elköteleződés jóval ritkább motivációként jelent meg.

A fiatalok naponta viszonylag sok időt töltenek háziállataikkal, ami az életkori sajátosságaikból adódóan lehetővé teszi a gondoskodást, a mozgást, a társas kapcsolatokat és az empátia fejlesztését. A környezetgazdagítás terén a válaszadók többsége játékkal, sétával, mozgással, illetve több mint 1/3-a szellemi feladatokkal biztosítja állatai jólétét, de az kreatív megoldások, mint például erkély behálózás vagy saját készítésű környezetgazdagítás is megjelennek. Az állatok szerepét a fiatalok életében leginkább a boldogság, öröm és társaság biztosításában látják, emellett hozzájárulnak a stresszcsökkentéshez, a felelősségvállaláshoz is. Az empátia, gondoskodás, rendszeresség és a mozgás a megkérdezettek szerint a háziállattartók életében hasonló jelentőséggel bír. Következő, amit fontosnak tartanak ebben a rangsorban az önfegyelm és a türelem, melyekre kedvencük tartása tanít. Az a hipotézisem is beigazolódt, hogy ez a korosztály szociálisan érzékenyebb az állatjóléti, illetve állatvédelmi témákkal kapcsolatban, amely a válaszaikban megmutatkozó empátikus attitűdök és az aktív részvételi hajlandóság alapján is egyértelműen alátámasztható.

A kutatási eredményem igazolta a feltételezésem, hogy a fiatalok állatvédelmi törvényekkel kapcsolatos ismeretei vegyesek. Bár 71% ismeri alapvetően a szabályozást, csupán 12,1% tartja magát nagyon jól tájékozottnak. Többségük tisztában van az állatkínzás jogi következményeivel, a kötelező chipezéssel és azzal, hogy nem tartható bármi háziállatként. A felelős állattartás szabályainak ismerete általában megfelelő, viszont a környezetgazdagításra már kevesebben fektetnek kellő hangsúlyt. Egyéb válaszként egy fiatal említette meg az ivartalanítás ebben a témában fontos szerepét. Az állatkínzás bejelentésével kapcsolatban a válaszadók fele az állatvédő szervekhez fordulna, míg 29%-uk a gazdához, 9,3% nem tudja, hová fordulhatna, és csak kevesen jelentenék a rendőrségnek vagy a jegyzőnek.

A fiatalok önkéntességgel kapcsolatos hajlandósága viszonylag magas: a válaszadók 76,6%-a már részt vett valamilyen állatvédelmi vagy állatjóléti programban. A leggyakoribb tevékenységek a kutyamenhelyeken folytatott kutyasétáltatás, ebrendészeti telepeken való munkálkodás, valamint egyéni érdeklődéshez kötődő feladatok (macska, ló, madár gondozása). Néhányan részt vettek állatvédelmi témahéten való kitelepülésen, illetve volt, aki részt vett állatjóléti program megpályázási folyamatában. Az információk azonban lassan szivárognak a fiatalokhoz, így az önkéntes lehetőségek népszerűsítése és könnyebb elérhetősége kiemelten fontos. Helyes volt a feltételezésem, miszerint a kitöltési hajlandóságot és a téma iránti érdeklődést befolyásolja az iskolai végzettségi szintjük, valamint az, hogy falun vagy városban élnek, illetve az, milyen szintű az iskolai végzettségük.

A kérdőívben a fiatalok által javasolt állatvédelmi intézkedések sokszínűek voltak. A legfontosabb javaslatok közé tartozott egy átfogó ellenőrző rendszer kialakítása a felelős állattartók felmérésére, rendszeres és szigorúbb ellenőrzések bevezetése, valamint településenként könnyen elérhető állatvédő személyek biztosítása, akik akár anyagi támogatás megszerzésében is tudnak segíteni. A válaszadók részletesebb oktatást várnának el már kisgyerekkortól, ingyenes, a gazdák számára is elérhető tanfolyamok és programok formájában. Emellett a rendőrség fokozottabb bevonása, az ivartalanítás támogatása, nyílt események, kampányok szervezése, adományozási és örökbefogadási lehetőségek népszerűsítése, valamint a média és ismert személyek, celebek, műsorok, influenszerek bevonása, egyaránt szerepelt a javaslatok között. A médiás szemléletformálás különösen fontos lehet abban, hogy a fiatalok tisztában legyenek azzal, hogy Magyarországon az állatvédelmi jogszabályok már jelenleg is szigorúak, így csökkentve a „szigorúbb törvények szükségesek” vélekedést.

Javaslatok az állatvédelem helyzetének javítására:

1. Átfogó ellenőrző rendszer kialakítása, amely vizsgálja az örökbefogadás feltételének meglétét, az állatjólét szabályainak betartását, az állatvédelmi törvények figyelembevételét és egyéb szabályozási rendszereket.
2. Települési szintű állatvédelmi koordinátorok alkalmazása, akikhez a lakosság könnyen fordulhat, és támogatást nyújtanak az anyagi források elérésében.
3. Oktatás és szemléletformálás már kisgyerekkortól, ingyenesen elérhető tanfolyamokkal, programokkal, amelyek az állatok jólétére, környezetgazdagításra és felelős állattartásra fókuszálnak.

4. Önkéntes programok népszerűsítése, különös tekintettel a kutyamenhelyekre, ebrendészeti telepekre és az állatjóléti programokra, valamint a fiatalok bevonása a kampányokba.
5. Média és ismert személyek bevonása a felelős állattartás és állatvédelem népszerűsítésébe, hogy szélesebb körben eljussanak a hiteles információk.
6. A politika és az államhatóság aktívabb szerepvállalása az állatvédelem fejlesztésében, többek között a törvényi szabályozás következetes betartásával, az ellenőrzési rendszer támogatásával, valamint az állatvédelmi szervezetekkel való együttműködés erősítésével. Fontos, hogy a döntéshozók kiemelten kezeljék az állatjólétet mint társadalmi és erkölcsi kérdést, és ösztönözzék az önkormányzati, civil és oktatási szereplők együttműködését.

Összességében a kutatás alátámasztja, hogy a 20–30 éves korosztály empátikus, nyitott és motivált az állatvédelem területén, de az ismereteik, különösen a jogi szabályozás és a felelős állattartás gyakorlati vonatkozásai terén hiányosak. A hatósági szervek, civil szervezetek, oktatási intézmények és a média koordinált és célzott együttműködése jelentős mértékben hozzájárulhat a fiatalok tudatosságának növeléséhez és az állatvédelem helyzetének javításához Magyarországon.

6. Összefoglalás

Dolgozatom célja a fiatal felnőttek és háziállataik közötti kapcsolat, valamint az állatvédelmi jogszabályokkal kapcsolatos ismereteik feltárása és elemzése. Vizsgálatom középpontjában az állatjóléthez és a felelős állattartás alapelveihez való viszonyuk, illetve az ezekre ható tényezők állnak, kiemelve az attitűdjeikre és szemléletformáló tapasztalataikra. Emellett arra is keresem a választ, hogyan értékelik a magyar állami hatóságok szerepvállalását e területeken, valamint milyen mértékben befolyásolják őket az állatvédelemmel foglalkozó civil szervezetek tevékenységei és kampányai.

Napjaink társadalmában az ember és a háziállat kapcsolata jelentős átalakuláson ment keresztül: a háziállat egyre inkább társállattá vált, amely a család szerves részeként, sok esetben szinte rokoni szerepben van jelen. Ez a változás nem csupán az életmódot és a mindennapi szokásokat formálja, hanem az etikai, jogi és szociális kérdések megítélését is új szempontba helyezi.

Megerősítést nyert számomra, hogy a fiatal felnőttek empatikusak, érzékenyek, de nem eléggé ismerik az állatvédelmi jogszabályokat, illetve a felelős állattartás összes szegmensét. Helyes volt hipotézisem, miszerint iskolai végzettségi szintjük, lakóhelyük, erősen befolyásolja szemléletüket, valamint az is, hogy az államhatósági szervek megítélésében kialakult bennük egy negatív megítélés.

Szakirodalmi adatokból kitűnik, hogy a társállattartás számtalan pozitív hatással bírhat. A háziállatok jelenléte csökkenti a stresszt, javítja a hangulatot és ösztönzi az aktív életmódot. Emellett erősíti a szociális kapcsolatokat, növeli az empátiát és hozzájárul a lelki egyensúly megőrzéséhez (Pikó és Palkovics, 2024). Irodalmi áttekintésem alapján a 20–30 éves korosztály a leginkább érintett és legjobban formálható, életkori sajátosságaiból adódóan. Az új szemléletmód kialakításában a média, mint legfőbb információforrás, valamint a civil szervezetek, mint szemléletformáló és közösségépítő erők játszanak meghatározó szerepet. Az állatjólét egyik fontos tényezője a környezetgazdagítás, ezért ezt a témát feldolgozásomban is bemutattam, továbbá kérdőívemben is szerepeltettem annak érdekében, hogy feltérképezsem, a fiatal felnőttek mennyire ismerik és alkalmazzák ezt a gyakorlatban.

Ezekkel összefüggésbe hozható, hogy egyenes az arányosság az iskolai végzettség és a kérdőív kitöltési hajlandóság között. A háziállattal rendelkező kitöltők többsége városban él, főként kutyát, illetve macskát tartanak, nem fontos számukra a háziállat úgymond „haszna”, hanem egyszerű szimpátia alapján döntenek el, milyen fajta állatot tartanak kedvencként. Ismeretszerzési

forrásnak az internetet, a médiát 81,3% részesíti előnyben, de sajnos még sokan, 43% használja segítségként barátokat és családi kapcsolataikat, mint nem hiteles forrást. Állatvédelmi jogi ismereteik szerint 66,4% közepesen tájékozottnak tartja magát és 12,1% saját bevallása alapján nagyon jól informált a témakörben. A korosztály 58,9%-a kiemelten fontosnak tartja, hogy a közélet és a politika az eddiginél jobban foglalkozzon az állatvédelem, illetve az állatjólét kérdéseivel.

Látszik a válaszokból, hogy sokan szeretnék tenni, ha visszaélést tapasztalnak, de bejelentéseikkel a legtöbben még mindig állatvédő szervezetekhez fordulnának.

Bizodalomra ad azonban okot, hogy sok időt töltenek el kedvenceikkel, többen közülük fontosnak tartják a megbízható forrásokat és ezért könyvekből, illetve állatorvostól kapott információkból építik fel tudásukat. Önkéntesség iránti igényük magas, 76,6% már részt is vett valamilyen állatjóléti, illetve állatvédelmi programban. Fő motivációjukként az öröm, illetve boldogság szerzés fogalmazható meg, hiszen a háziállatoknak ez a legfontosabb szerepe szerintük a fiatal felnőttek életében.

Még sok a teendő ahhoz, hogy Magyarországon az állatjólétben, illetve az állatvédelemben elérjük a kívánt szintet. A kérdőív kitöltőitől azonban számos értékes és megvalósítható ötlet érkezett a jelenlegi problémák orvoslására, melyeket saját javaslataimmal is kiegészítettem. E fejlesztési irányok megvalósítását olyan szemléletben lenne célszerű végezni, amely középpontba helyezi a pozitív pszichológia eszközeinek alkalmazását.

Ahogy Kunos (2009) is rámutat: „A munkával elfoglalt, lázas tevékenység hatalmas gyönyörűséget lel éppen az elfoglaltságban.” Ez a gondolat jól tükrözi, hogy az aktív részvétel, az elhivatottság és a cselekvés öröme az állatvédelem terén is kulcsfontosságú hajtóerő lehet.

7. Irodalomjegyzék

Asztalosné E. Sz. (2024): *Családi tényezők összefüggései a pályaidentitással és párkapcsolati elköteleződéssel készülődő felnőttéég idején*. [PhD-értekezés]. Debrecen: Debreceni Egyetem – BDT. link:

<https://www.proquest.com/openview/3d8e8eb5d0f0a9af98752c2d2af527b5/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2026366&diss=y>

Bana B. (2025) Az állatvédelem fejlődése és büntetőjogi szabályozása Magyarországon. In: Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola (szerk.) VII. Doktorandusz Konferencia tanulmánykötet. Pécs: Pécsi Tudományegyetem, pp. 8–17. [Elektronikus kiad.] Letöltés: 2025.11.06. Forrás: <https://pea.lib.pte.hu/server/api/core/bitstreams/54fce7aa-7432-4053-ad0d-10edf65ddd89/content>

Bányai K. (2022): Az állatok jogi védelme. In: Raisz A. (szerk.): *Környezetjog – Különös rész*. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, pp: 88–103. DOI: https://doi.org/10.53707/2021.ra.kornykul_i5.

Breszkovics B. (2022): Gondolatok az állateledek forgalmazását és címkézését érintő szabályozás alakulásáról az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok területén. *Glossa Iuridica*, 9. évfolyam 3-4. szám, 101-124. DOI: <https://doi.org/10.55194/GI.2022.3-4.6>

Brunen A. R. (2019): *A kisállattartók állattartási és állategészségügyi információszerzési szokásai*. [PhD-értekezés]. Budapest. Állatorvostudományi Egyetem Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállat-tudományi Tanszék. Link: <http://hdl.handle.net/10832/2253>

Dalla Villa P. - Matthews L. R. - Alessandrini B. - Messori, S. - Migliorati G. (2014): Drivers for animal welfare policies in Europe. *Revue Scientifique Et Technique-Office International Des Epizooties*, 33(1), 39-46. forrás: https://www.researchgate.net/profile/Stefano-Messori/publication/263778415_Drivers_for_animal_welfare_policies_in_Europe/links/00b7d53ce660ac1630000000/Drivers-for-animal-welfare-policies-in-Europe.pdf

Dobos-Balogh N. (2019): Az állatvédelem büntetőjogi kérdései, *Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica*, 37. évfolyam 1. szám 241-257. 2025.11.05. forrás: https://elearning.uni-mate.hu/pluginfile.php/1190745/mod_resource/content/1/Irodalomjegyz%C3%A9k%20%C3%A9s%20hivatkoz%C3%A1s.pdf

Embersics J. (2016): Az állatvédelem kialakulása és történeti áttekintése. *Iustum Aequum Salutare*, 12. évfolyam 4.szám, 2015-225. 2025. 11. 05. forrás: <https://publikacio.ppke.hu/id/eprint/436/1/000974687.pdf>

Fazakas Zs. (2023): *Az állatvédelmi és állattjóléti szabályozás kérdései az állattenyésztési ágazatokban*. [PhD-értekezés]. Székelyudvarhely: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Vidékfejlesztési Agrármérnök Bsc Keszthely. forrás: <https://stud.mater.uni-mate.hu/6147/1/747429370.pdf>

Glied V. (2023): *A bevonás új lehetőségei a 21. században: Az influenzerek*. *POLARITIES*, 3(2). DOI: <https://doi.org/10.15170/PSK.2022.03.02.02>

- Horváth Zs. (2010): Civil közélet és a társadalmi szervezetek. Nemzeti, 167. forrás: https://mkne.hu/wp-content/uploads/2022/04/NKNS_layout2010.pdf#page=167
- Jámbor A. (2014): Az állatvédelemben részt vevő szervek. *Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium*, Tomus 13, pp. 111-139. [Elektronikus kiad.] Közzététel: MTA Könyvtár és Információs Központ, 2014. Letöltés: 2025.11.05. forrás: <https://real.mtak.hu/94004/1/MDJT13.pdf>
- Jámbor, A. (2024) *Az állatvédelem közigazgatási alapjainak áttekintése*. Budapest: Közös Ügyünk az Állatvédelem Alapítvány. ISBN 978-615-6813-22-0. [Elektronikus kiadás.] Letöltés: 2025.11.07. Forrás: https://kozugsugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/09/09/07_az_allatvedelem_kozigazgatasi_alapjainak_attekintese.pdf
- Jámbor A. (2022): *A kedvtelésből tartott állatok jogi védelme a közigazgatásban*. Miskolc: Bíbor Kiadó Bt. [Elektronikus kiad.] Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs központ, REAL repozitórium. Letöltés dátuma: 2025. 11. 05. forrás: https://real.mtak.hu/140871/1/JamborA_Kedvtelesbol_tartott_allatok.pdf
- Keszi-Szeremlei A. (2024): Civilszféra, közösségiszolgáltatásazegyetemihallgatók: Kapcsolódáspontok, fejlesztésilehetőségek. *Civil Szemle*, 21. évfolyam 5.szám, 81-95. DOI: <https://doi.org/10.62560/CSZ.2024.05.5>
- Kis K. (2024): Az önkéntesség és a segítő tevékenység szerepe a szociális szférában. *Acta Medicinae et Sociologica*, 15. évfolyam 39. szám 45–58. DOI:10.22339/ams.2024.39.15209. forrás: <https://ojs.lib.unideb.hu/ams/article/view/15209/13069>
- Komjáti S. L. (2021): *Magyarország állattartási kultúrája*. [szakdolgozat]. Budapest. Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Jogi, Elemző- és Módszertani Központ. link: <https://huveta.hu/server/api/core/bitstreams/b3c8906a-1e63-468e-8837-35a2519200dc/content>
- Komjáti S. L. – Ózsvári L. – Vetter Sz. (2023): Állattartási szokások és az állattartók motiváció Magyarországon. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 145. évfolyam 4. szám, 211-221. DOI: <https://doi.org/10.56385/magyallorv.2023.04.211-221>
- Könczei K. (2023): *A kutyaviadalok leleplezésének, felszámolásának folyamata és az állatviadalokról elkobzott kutyák rehabilitációjának lehetőségei*. [PhD-értekezés]. Budapest: ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállat-tudományi Intézet Laborállat-tudományi és Állatvédelmi Tanszék. forrás: <http://hdl.handle.net/10832/3917>
- Koska H. D. (2025): Állami támogatások hatása az állatvédelmi intézményrendszerekre. *Acta Animalia Hungarica*, 1. szám 90-102. forrás: https://www.actaanimaliahungarica.hu/wp-content/uploads/2025/04/2025_1_08.pdf
- Láng I. (2002): *Környezet- és természetvédelmi lexikon I-II*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Magyarország Kormánya – Miniszterelnöki Kormányiroda (2018) *Szervezeti és Működési Szabályzat*. [Elektronikus kiadás.] Letöltés: 2025.11.07. Forrás: <https://2015-2019.kormany.hu/download/9/b8/d1000/Szervezeti%20%C3%A9s%20M%C5%B1k%C3%B6d%C3%A9si%20Szab%C3%A1lyzat.pdf>

Mellor D. J. (2016): Moving beyond the “Five Freedoms” by Updating the “Five Provisions” and Introducing Aligned “Animal Welfare Aims”. *Animals*, 6. évfolyam 10. szám azonosító: 59 1-7. DOI: <https://doi.org/10.3390/ani6100059>

Mogyorós D. (2023): *Az állatvédelemmel kapcsolatos társadalmi normák, az állatvédelem jogi szabályozása és az okszerű állattartás vizsgálata*. [PhD-értekezés]. Budapest. Link: <http://hdl.handle.net/10832/3980>

Molnár E. (2019): Kutyával asszisztált óvodai foglalkozások. *Gradus*, 6 évfolyam 3. lapszám, 27-34. 2025. 11. 05. forrás: <https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/a02e580a-2467-49e3-844b-657152c0b971/content>

Pikó B. - Palkovics É. (2024): Társállatokkal kapcsolatos attitűdök és a mentális egészség összefüggése egy empirikus vizsgálat keretében. *Acta Medicinae et Sociologica*, 15. évfolyam 39. szám 32–47. DOI:10.19055/ams.2024.11/29/2. forrás: <https://ojs.lib.unideb.hu/ams/article/view/15209/13069>

Scheib M.H. - Roeper L. - Hametter M. (2010): Animal welfare education for children. In: *Proceedings of the International Conference on Animal Welfare Education: Everyone is Responsible*, Brussels, Belgium, 1–2 October 2010. Brussels: European Commission, pp. 68–74. [Elektronikus kiad.] Letöltés: 2025.11.06. Forrás: https://mkne.hu/wp-content/uploads/2022/04/NKNS_layout2010.pdf#page=167

Szaniszló V. – Kozma T. A. (2021): A fiatalok mobilitása, a külföldi önkéntességre való hajlandóság magyarországi viszonylatban. *HANTOS PERIODIKA*, 2. évfolyam különszám 175-187. 2025.11.05. link: Hantos_Periodika_2021_Special_issue.pdf

Szelp A. (2024): *Jövőkép alakulása fiatal felnőttkorban*. [diplomadolgozat]. Budapest. Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Vidékfejlesztési és Fenntarthatósági Gazdaság Intézet. link: <https://stud.mater.uni-mate.hu/9188/1/823746759.pdf>

Szalma I. – Pélyi L. – Udvardi O. (2023): Szakirodalmi áttekintés a háziállatok családon belüli szerepéről. *Socio*, 13. évfolyam 3.szám, 51-75. DOI: <https://doi.org/10.18030/socio.hu.2023.3.51>

Szabó F. (2020): *A hangok, zenék menhelyi kutyákra gyakorolt hatása*. [PhD-értekezés]. Budapest: Állatorvostudományi Egyetem Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállattudományi Tanszék. forrás: <https://huveta.hu/server/api/core/bitstreams/620cfca8-b042-4ee3-8d39-b23f0da38f5b/content>

Szabó V. (2024): *Az állatok és az ember kapcsolata az őskortól a 20. század közepéig*. [szakdolgozat]. Budapest. Állatorvostudományi Egyetem Laborállattudományi és Állatvédelmi Tanszék. link: Microsoft Word - Szabó_Virág_Szakdolgozat_FINAL.docx

Surányi B. (2023): *A háziállatok és a civilizáció*. forrás: <https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/f045f578-679c-4eed-8aee-e5acdf59560/content>

Temesi O. – Dinnyés K. (2025): A közösségi média hatása az egészségtudatosságra és a testképre. *Acta Sana*, 17. évfolyam 1. szám, 17-28. DOI: <https://doi.org/10.14232/actasana.2025.1.17-28>

Tessényi J. (2024): Egyetemisták médiahasználati szokásainak vizsgálata. *Gradus*, 11. évfolyam 1. szám. DOI:10.47833/2024.1.ECO.004. forrás:

https://real.mtak.hu/195459/1/2024_1_ECO_004_Tessenyi.pdf

Varga G. - Gyuris F. - Kubinyi E. (2023): Társállattartás Magyarországon a 19. századtól napjainkig. *Területi Statisztika*, 63. évfolyam 6. szám 659-682. DOI: 10.15196/TS630601 forrás:

https://openurl.ebsco.com/EPDB%3Agcd%3A5%3A24441349/detailv2?sid=ebsco%3Aplink%3Ascholar&id=ebsco%3Agcd%3A174482217&crl=c&link_origin=scholar.google.com

Veissier I. – Lesimple C. – Brunet V. – Aubé L. – Botreau R. (2024): Review: Rethinking environmental enrichment as providing opportunities to acquire information. *Animal The international journal of animal biosciences*, 18. évfolyam 9. szám 1-9. DOI:

<https://doi.org/10.1016/j.animal.2024.101251>

Vetter Sz. (2024): *Állatvédelmi alapok. Közös Ügyünk Az Állatvédelem alapítvány.* 2025. 11. 05. forrás:

https://kozosugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/09/09/05_allatvedelmi_alapok.pdf

Vetter Sz. - Ózsvári L. - Boros A. (2020): Protection of Animals in the Constitutions of the European Countries = Az állatok védelme az európai országok alkotmányában. *Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás*, 8(1), pp. 170–189. DOI:10.32575/ppb.2020.1.9. [Elektronikus kiad.] Letöltés: 2025.11.06. Forrás: <https://real.mtak.hu/122713/>

Zablan K. - Melvin G. - Hayley A. (2024): Dog ownership, physical activity, loneliness and mental health: a comparison of older adult and younger adult companion animal owners. *BMC Psychology*, 12, 618. DOI:10.1186/s40359-024-02104-x. [Elektronikus kiad.] Letöltés: 2025.11.06. Forrás: <https://link.springer.com/article/10.1186/s40359-024-02104-x>

Országgyűlés (2025): Törvényjavaslat a 2025. évi LXVI. törvény az állatok védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról. Budapest: Magyar Országgyűlés.

[Elektronikus kiadás.] Letöltés dátuma: 2025. 11. 07. Forrás:

<https://www.parlament.hu/irom42/11912/11912.pdf>

2025. évi LXVI. törvény az állatok védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról. Nemzeti Jogszabálytár. [Elektronikus kiadás.] Letöltés dátuma: 2025.

11. 07. Forrás: <https://njt.hu/jogszabaly/2025-66-00-00>

8. Mellékletek

Kedves Kitöltő!

Takács Kitti vagyok, a MATE Állattenyésztő mérnöki szak hallgatója.

Ez a kérdőív a szakdolgozatom elkészítéséhez szükséges.

Célja, hogy feltárja a fiatal felnőttek (20-30 év) és a háziállatok kapcsolatát, valamint az állatvédelmi törvényekkel kapcsolatos ismereteiket.

A kitöltés anonim, kb. 10 percet vesz igénybe.

Köszönöm, hogy hozzájárulsz a kutatás sikeréhez!

Neme:

Nő

Férfi

Életkor:

20-22 év

23-25 év

26-28 év

29-30 év

Legmagasabb iskolai végzettséged:

Középiskola

Felsőfokú tanulmányokat folytatok

Főiskola / egyetemi diploma

8 általános

Egyéb:

Lakóhely típusa:

Vidék / falu

Város

Jelenleg van háziállatod?

Igen

Nem, de volt régebben

Nem

Ha van, milyen állat(ok) élnek veled? (Több válasz is lehetséges.)

kutya

macska

madár

rágcsáló

hüllő

hal

ló

Egyéb:

Miért választottad ezt az állatfajt? (Több válasz is lehetséges)

Mert szeretem ezt az állatfajt

Mert a családtagom választotta

Mert könnyű gondozni

Egyéb:

Átlagosan mennyit időt töltesz a háziállatoddal naponta?

Kevesebb, mint 1 óra

1-2 óra

3-4 óra

Több, mint 4 óra

Nincs háziállatom

Milyen forrásból szerzel információt a háziállatok helyes tartásáról? (Több válasz is lehetséges)

Internet / közösségi média

Állatorvos

Könyvek / szakcikkek

Barátok / család

Állatvédő szervezetek

Nem szoktam tájékozódni

**Milyen módon biztosítasz változatos környezetet (környezetgazdagítást) a háziállatod számára?
(Több válasz is lehetséges)**

Rendszeres séta / mozgás

Játékok

Új ingerek (pl. új hangok, szagok stb.)

Képzés, trükkök tanítása

Nem biztosítok ilyesmit

Egyéb:

Szerinted milyen hatással van egy háziállat a gazdája életére? (Több válasz is lehetséges)

Segít a stressz csökkentésében

Felelősségre tanít

Rendszert visz a mindennapokba

Társaságot nyújt

Mozgásra ösztönöz

Megtanít az önfegyelemre és türelemre

Fejleszti az empátiát és a gondoskodást

Boldogságot, örömet hoz a mindennapokba

Hallottál már a magyar Állatvédelmi törvényről?

Igen

Nem

Mennyire tartod magad tájékozottnak az állatvédelmi jogszabályok terén?

Nagyon tájékozott

Közepesen tájékozott

Egyáltalán nem tájékozott

Mennyire tartod fontosnak az állatvédelem témáját a közéletben és a politikában?

1 egyáltalán nem fontos

5 kiemelten fontos

Mit gondolsz, milyen büntetés járhat állatkínzásért Magyarországon?

Nincs büntetés

Pénzbírság

Szabadságvesztés is kiszabható

Nem tudom

Van-e kötelező jelölés Magyarországon a kutyák számára?

Nincs

Csak a törzskönyvezett kutyák számára

Minden kutyának, tetoválással

Minden kutyának, mikrochippelel

Van-e olyan háziállat, amelynek tartását Magyarországon szabályozzák vagy tiltják?

Igen, például egyes egzotikus állatokat

Nem, minden háziállat tartható

Nem tudom

Szerinted milyen főbb szabályokat kellene betartani a felelős állattartás érdekében? (Több válasz is lehetséges.)

Megfelelő élelem és víz biztosítása

Rendszeres állatorvosi ellátás

Mozgási lehetőség biztosítása a faj/fajta igényeinek megfelelően

Tisztán tartott élettér biztosítása

Fajtának és igényeknek megfelelő foglalkozás/játék

Soha ne hagyjuk hosszú időre magára vagy bezárva az állatot

Ne tartsunk olyan állatot, amiről nem tudunk megfelelően gondoskodni

Környezetgazdagítás biztosítása (pl. játékok, új ingerek)

Az állat életkorának, méretének és szükségleteinek megfelelő bánásmód

Egyéb:

Mit tennél, ha látnád, hogy valaki rosszul bánik egy állattal?

Szólnék a gazdájának

Szólnék a települési jegyzőnek

Szólnék a rendőrségnek

Bejelenteném egy állatvédő szervezetnek

Nem avatkoznék közbe

Nem tudom

Mit gondolsz az örökbefogadásról és a menhelyekről?

Nagyon fontos, hogy az emberek örökbe fogadjanak állatokat

Jobb, ha valaki tenyésztőtől vesz háziállatot

Nem tudom, nem foglalkoztam még ezzel

Részt vennél-e állatvédelmi programokban / önkéntes munkában, ha lehetőség lenne rá?

Igen, biztosan

Talán

Nem

Vettél-e már részt állatvédelmi programban / önkéntes munkában?

Nem

Igen

Amennyiben az előző kérdésre igennel válaszoltál, írd le, hogy milyen állatvédelmi programban vagy önkéntes munkában vettél részt.

Mit gondolsz, hogyan lehetne javítani az állatvédelem helyzetét Magyarországon?

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Takács Kitti

A Hallgató Neptun kódja: CNKNTD

A dolgozat címe: A fiatal felnőttek kapcsolata a háziállatokkal és az állatvédelmi törvények ismerete

A megjelenés éve: 2025

A konzulens intézetének neve: Állattenyésztési Tudományok Intézet

A konzulens tanszékének a neve: Állatnemesítési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védelmet követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025. november 10.

Takács Kitti
Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Takács Kitti (hallgató Neptun azonosítója: CNKNTD) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: Kaposvár, 2025 év november hó 09. nap



belső konzulens

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Takács Kitti
Neptun-kódja:	CNKNTD
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	<input checked="" type="checkbox"/> BSc/BA <input type="checkbox"/> MSc/MA <input type="checkbox"/> Doktori (PhD) <input type="checkbox"/> Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	Állattenyésztő mérnöki/B-GOD-N-HU-ALLAT
A munka címe:	A fiatal felnőttek kapcsolata a háziállatokkal és az állatvédelmi törvények ismerete

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
fordítás, nyelvi korrekció	ChatGTP (GPT-5, OpenAI)	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....


4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Károlyháza, 2025. november 10.

.....
Takács Kitti

Hallgató aláírása

.....


Konzulens/Témavezető aláírása